

Aztán csak kurtán-furcsán!

Boldogok vagytok, ha sírtok. És ezt mi sokszor úgy akarjuk meghallani, hogy persze, más biztos boldog, ha sír, de én nem vagyok az.

5. oldal

Istennek akarok szolgálni

A mai kor emberének azt kell tudatosítania magában, hogy Isten és hit nélkül is le lehet ugyan élni a földi életet, de nem érdemes!

10. oldal

Vidám farsang Kültelken

Második alkalommal rendezték meg a közösségépítő eseményt a Kültelki Református Egyházközség kicsinek bizonyuló dísztermében.

15. oldal

HARANGSZÓ

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET GYÜLEKEZETI LAPJA • 2025. MÁRCIUS • 36. évf. 5-6. szám • Ára 5 lej

„Ne higgy el mindent, amit másokról gondolsz”

Az aszimmetrikus belátás illúziója

Pronin és munkatársai szerint is (2012) a szociálpszichológiában ismert *aszimmetrikus belátás illúziója* (Illusion of asymmetric insight) mint torzítás azt jelenti, hogy az emberek hajlamosak azt hinni, hogy másokat jobban ismernek, mint amennyire mások ismerik őket. Gyakran úgy gondoljuk, hogy mások motivációit, gondolatait és belső folyamatait jobban átlátjuk, míg a sajátunkat bonyolultabbnak, összetettebbnek érzékeljük.

Ez a jelenség a keresztyén életben is jelen van. Jól példázza ezt Péter esete, aki azt hitte, hogy ő jobban ismeri Jézust, mint a Messiás saját magát. Az utolsó vacsorán Péter magabiztosan kijelentette: „Uram, veled megyek akár a börtönbe, akár a halálba is!” (Lk 22,33) Jézus azonban így válaszolt neki: „Péter, mondom neked: nem szólsz meg ma a kakas, amíg háromszor meg nem tagadod, hogy ismeresz engem.” (Lk 22,34)

Péter szent meggyőződéssel hitte, hogy ő képes hűséges maradni, és talán úgy gondolta, hogy jobban érti saját hitét és Jézus küldetését, mint maga az Úr. Azonban Jézus mélyebben látta Péter szívét, mint Péter önmagát. A valóság nem Péter feltételezéseit igazolta, hanem Jézus előzetes ismeretét: a tanítvány valóban megtagadta Mesterét.

(Folytatás a 2. oldalon)

II. KRISZ expó Magyarokén

A Királyhágómelléki Református Ifjúsági Szövetség évertékelő közgyűlését, vagyis a II. KRISZ expót február 10-re hívták össze.

Minek örülünk manapság? Egyházunkat sok kataklizma rengeti kívülről-belülről, mintha kikért volna mostanság bennünket a Sátán. S mivel ezeket a rengéseket a saját bőrünkön érezzük, azt hisszük, nekünk van a legnehezebb dolgunk. Pedig az Egyház mindig is szenvedő egyház volt, kevés örömet lelte a dolgok jó alakulásában. A keresztyén magvetés mindig szenvedéssel is járt. Nagyon keveset lehetett annak örülni, hogy még az ördögök is engednek nekünk.

Hát ne is ennek örüljünk, idézte ft. Bogdán Szabolcs János püspök Jézus Urunkat.

Még akkor sem, amikor a siker eufóriája tölt el bennünket. Hanem sokkal inkább annak, hogy a nevünk kitörölhetetlenül ott van az Élet Könyvében. Ez a mi biztos alapunk, munkánk és szolgálatunk folyamatos erőforrása, hogy semmi sem szakíthat el bennünket az Ő kezéből. Ez tud megtartani bennünket az Isten által kijelölt úton, a szolgálat sokszor hullámozó valóságában.

Jó volt ezekkel a gondolatokkal indítani az ifjúsági szövetség évertékelő közgyűlését. Idén az tette igazán különlegessé az összejövetelt, hogy a Magyar Református Egyház az ifjúság szolgálatának évévé emelte 2025-öt. Fókuszban tehát az ifjúság és az ifjúsági munkát végző egyházi szektorok.

(Folytatás a 14. oldalon)

www.facebook.com/harangszo

„Ne higgy el mindent, amit másokról gondolsz”

Az aszimmetrikus belátás illúziója

(Folytatás az 1. oldalról)

Mit tanulhatunk a történetből? Elsősorban azt, hogy legyünk alázatosak önismeretünkben, ugyanis sokszor hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy pontosan tudjuk, mire vagyunk képesek, milyen erősek vagyunk hitben, vagy mennyire állunk ellen a kísértésnek.

Péter példája azonban arra tanít, hogy önmagunkat ismerni egy életre szóló folyamat, és olykor túlbecsüljük saját állhatatosságunkat. Pál apostol így figyelmeztet: „Aki tehát azt gondolja, hogy áll, vigyázzon, hogy el ne essék!” (1Kor 10,12). Továbbá ne feltelezzük, hogy jobban ismerünk másokat, mint ők magukat. Az aszimmetrikus belátás illúziója miatt könnyen ítékezhetünk mások felett, azt gondolva, hogy mi átlátunk a motivációikon, és jobban tudjuk, mit kellene tenniük. Azonban csak Isten ismeri teljes mélységében az emberi szívet, ugyanis „az Úr nem azt nézi, amit néz az ember. Az ember azt nézi, ami a szeme előtt van, de az Úr azt nézi, ami a szívben van”. (1Sám 16,7)

Arra is figyelmeztet a történet, hogy bízzunk Isten terveiben, ne csak a sajátunkban. Ahogyan Péter végül belátta tévedését, nekünk is fel kell ismernünk, hogy a legnagyobb bölcsesség az, ha Isten vezetésére hagyatkozunk. Az emberi értelem és önismeret korlátozott, de Isten látja az „összképet”. „Bízzál az Úrban teljes szívedből, és ne a magad észére támaszkodj!” (Péld 3,5).

Összegzésként elmondhatjuk, hogy Péter története arra figyelmeztet bennünket, hogy könnyen becsapjuk önmagunkat, ha túlzottan bízunk saját belátásunkban. Ahhoz, hogy helyesen lássuk önmagunkat és másokat, alázatra és Isten bölcsességére van szükségünk. Az igazi belátás nem abból fakad, hogy mi jobban ismerünk másokat, hanem abból, hogy Istent engedjük be saját szívünk mélyére.

DR. KIRÁLY LAJOS

A mélyből a magasba

„Ezt mondtad szívedben: Az égbe megyek föl, Isten csillagai fölé helyezem trónomat, és az összegyülekezés hegyén telepszem meg, messze északon. A magas felhők fölé megyek föl, és hasonló leszek a Magassághoz. Pedig a Seolba szállsz alá, a sírgödör mélységébe!” (Ézs 14,13–15).

A Bábel tornyát építő nép bűnei időről időre visszatérnek, ugyanazzal a céllal: olyanná lenni, mint Isten. A babiloni birodalom fölött mond ítéletet a próféta, mert azt képzeltek, hogy földöntúli nagyságra törhetnek, pedig csak hanyatlás várt rájuk. A tudomány fejlődésének köszönhetően a mi életünkben már természetesnek tűnik az, ami Ézsaiás korában még elképzelhetetlen volt. „A magas felhők fölé” emelkedni ma már nem nagy ügy. Elég hozzá repülőre ülni, ami már nem csak a gazdagok kiváltsága. Ettől persze nem gondoljuk azt, hogy hasonlók lennénk a Ma-

gassághoz, de azért mégiscsak egy kicsit fejünkbe száll a dicsőség.

Amíg akadálymentesen telnek a napjaink és az Úr megáldja a munkánkat, folyamatosan növekedni akarunk. Többé válni, gazdagodni, fejlődni, előretörni, erősödni, gyarapodni. Ezek az emberi élet mozgatórugói. Ám ha Isten megálljt parancsol, akkor ezek a rugók meggyengülnek vagy összetörnek. Amikor szembesülünk a legyőzhetetlennek tűnő akadályokkal, olyankor tudatosodik bennünk, hogy a sírgödör mélysége közelebb áll hozzánk, mint az ég magassága. Nagyrovágyó törekvéseink könnyen semmivé lesznek.

Jézus megtanít másként értékelni az életünket. A sírgödör mélységéből utat készített a mennyi magasságba. Általa igazán nagyra lehetünk, de csak úgy, ha ebben az életben alázatosak maradunk. Ámen!

ERDEI-ÁRVA ISTVÁN

Az elcsendesedés útja

„Csak Istenben nyugszik meg lelkem, tőle jön szabadulásom.” (Zsolt 62,2)

Az ember sokszor nyugtalan, aggódik számos dolog miatt. Felfokozott tempójú világban élünk, ahol szüntelen aggodalmakkal vagyunk elterelve, és nincs időnk semmire. Nem vagyunk nyugodtak, álmatlansággal küzdünk, olyanokká leszünk, mint egy gépezet, amely egész nap működik, és csodálkozunk, ha lemerülünk és elfáradunk.

Elfelejtünk valamit, amit egy szóban így fogalmaznánk meg: töltekezés. A töltekezés létfontosságú az ember életében, de nem mindegy, hogy milyen forrást használunk, mert nem mindegyik megfelelő. A mai igény erre ad megoldást, amikor ezt mondja: „Csak Istennél csendesül el lelkem.” Ezt így is érthetjük: csak Istennél töltekezhetem, nyugodhatok meg.

Kicsoda tehát ez az Isten? Hatalmas és erős Úr, aki teremt, fenntart és igazgat min-

dent a világban. Ő az, aki megszabadít és megnyugvást ad.

Hogyan jutunk el odáig, hogy ezt megtapasztaljuk, drága testvéreim? Úgy, hogy feltétel nélküli bizalommal fordulunk Istenhez. Ezt teszi a zsoltáros is, és nekünk is nagy szükségünk van erre, de ez csak úgy lehetséges, ha töltekezünk a helyes forrásból. Így juthatsz el az elcsendesedéshez és a megtapasztaláshoz, hogy ki ez az Isten. Ő az, aki megszabadította egykor Izráelt, és aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta értünk, hogy aki hisz benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.

Krisztusban vár az örök élet, így már valóban elcsendesedhetünk, és bizalommal fordulhatunk hozzá, megtapasztalva, amit a zsoltár mond: „Csak Istenben nyugszik meg lelkem, tőle van az én szabadulásom.” Ámen!

KASZANICZKI CSONGOR

Édenkertből fügefalevelekkel

„Az asszony úgy látta, hogy jó volna enni arról a fáról... szakított hát gyümölcséből, és evett. Adott a vele lévő férjének, és ő is evett. Ekkor megnyílt mindkettőjük szeme, és észrevették, hogy meztelenek. Ezért fügefaleveleket fűztek össze, és ágyékkötőket készítettek maguknak.” (1Móz 3,6–7)

Sátánjárás korszakában némelyek provokálóan, mások naivan kérdezik, miért van ennyi rossz a világban. Megszámlálhatatlan a halálos betegségek sora, és elkerülhetetlen szenvedések nyomulnak egymás után. Mintha Isten nem törődne már a teremtményeivel, mintha már nem is válaszolna életbe vágó fontos kérdéseinkre – mondják rengetegen és gondoljuk magunk is alkalmanként. A drámai helyzet magyarázata előttünk áll olvashatóan és hajszálpontos megállapításokkal. Érdemes átismételni a hajdani híradás néhány sarkalatos üzenetét.

TUDÁS HELYETT BŰNTUDAT

A bűneset alkalmával az ember engedetlensége keltette a szerencsétlenséget. A tiltott gyümölcsök kíváncsiasak lettek. Vajon pusztán az ördögi biztatás és a kíváncsiság vágya gerjesztette volna a katasztrófát? Az életfogytig tartó bűnhődés nagysága nyomasztó, és már nem csupán az elkövetőkre érvényes, hanem minden emberre, ameddig létezni fog a földön. A vádirat (1Móz 3,6–7) tartalmaz egy nagyon fontos kulcsszót, amelyet szükséges közelebbről megvizsgálnunk. „Szakították” a fáról a tiltott gyümölcsöt. Isten tulajdonából –mondhatjuk így is – birtokukba ragadták, lefoglalták azt, szabályosan ellopták. Elvették, elszedték, azaz elszakították a jó és a rossz tudását Istentől. A lopott holmit viszont nem kezelhették rendeltetése szerint. A jó nem kap hangsúlyt, a rossz pedig szedi áldozatait. Tudás helyett bűntudat az osztaléka. A rossz előnti a világot, mint a szenny árvízkor a terepet, hozva járványt, terrort, csalást és rengeteg szenvedést minden helyen, mindenkor, elképesztő változatokban.

Isten a sátán hatalmát, a nagy kísértőt korlátok közé zárta, mert Krisztus halál feletti győzelme a rossz feletti uralmat jelenti.

Amikor erről beszélünk, érkezik a másik ebben a témában jelentkező hangadó kérdés, mely kettős. Honnan lett a sátán, és Krisztus győzelme után miért nem pusztult el végleg és mindenkorra?

HONNAN VAN AZ ELLENSÉG?

A sátán, azaz a kígyó megjelenése kapcsán elterjedt, hogy ő van, és ő is Isten teremtménye, mint bármi a kozmoszban. A kérdés folytatásaként hallatszik: De miért teremtette meg Isten az ember ellenségét és saját maga ellenlábását? Szögezzük le, hogy a teremtés történetéből csak azt olvashatjuk ki, amit az ember vonatkozásában Isten tudunkra akar adni. Az ember, a föld, a kozmosz csillagaival sorra előkerülnek, de a többitől nincs híradás. Ilyen velünk nem közölt esemény a menny és lakóinak a teremtése, amelyről a Jelenések könyve később igen érdekesen ír: „Ezután háború támadt a mennyben: Mihály és angyalai harcra keltek a sárkánnyal... levettetett a hatalmas sárkány, az ősi kígyó...” (Jel 12,9–12) Krisztus győzelme után kevés ideig a földön garázdálkodik, áldozatot keres és cinkosokat gyűjt. A kígyó ilyen cinkost talál az első emberpárban, és végig évezredek történelmén át a mai napig. A mennyből kirekesztett sátán élvezi a vele kapcsolatba kerülő ember ostobaságát, majd győzelmi mámorban örül áldozata bukásának. Nem zavarja, hogy napjai meg vannak számlálva, hanem ártalmára van mindennek, ami az útjába kerül. A sátán tombolva járja a világot, dühöngve támadja Isten gyermekeit, sajnos igen nagy károkat hagyva maga után.

Isten szava mindenkor érvényes és kegyelmes, mert az ember bukása után is lehetőséget ad a bűn labirintusában a tájékozódásra. Törvényeit, rendelkezéseit megtartani annyi, mint a sátánt és minden vele együtt járó rosszat elkerülni.

Semmi esetre sem feledhetjük el magunkra nézve is megismételni a gyógyításunkra szánt jelentős mondatot a heidelbergi káté 26. kérdésére adott feleltől: „...még azt a rosszat is javamra fordítja, amit ebben a sálalomvölgyben reám küld.”

CSÚRY ISTVÁN

Adj nekünk erőt!

Irgalmas Istenünk,
mennyei édes Atyánk!

Hálatelt szívvel mondunk neked köszönetet a te könyörülő jóságodért, mellyel szüntelenül körülveszel minket. Köszönjük, hogy most is megállhatunk pár percre, kiszakadva a mi mozgalmas, gondokkal és fájdalommal terhelt életünkéből.

Jól tudjuk, Urunk, a te drága és szent igédből, hogy mindez a jóság és áldás, mellyel elárasztasz minket, nem érdemből adatik nekünk, hanem csakis a te ingyen való kegyelmedből, hit által. Ám mi hitünkkel sem büszkélkedhetünk; gyarló, bűnös emberek vagyunk, akik a magunk erejéből meg sem állhatunk teelődted. A legnagyobb sötétségben azonban te mégis ránk tekintettél és elküldted egyszülött Fiadat, a mi Urunk Jézus Krisztust. Ezért a hatalmas áldozatért örökké hálát zengünk neked.

Mindezek ellenére mégis felmerül bennünk a kérdés: Miért van jelen a hívó ember életében az a sok kísértés, megannyi fájdalom és betegség; a rossz dolgok és tragédiák? Szent igédben útmutatásra lelünk, hiszen „boldog ember az, aki a kísértésben kitart, mert minekutána megpróbáltatott, elveszi az életnek koronáját, amit az Úr ígért az őt szeretőknak”. (Jak 1,12) Adj hát nekünk erőt, Istenünk, hogy ki tudjunk tartani a folyton gyötrő kísértések között. Segíts rád figyelni, hogy életünk hullámvölgyeiben is meg tudjuk hallani a te bátorító, hívó szót.

Könyörgünk, Urunk, nemcsak magunkért, kik most hozzád fohászunk, hanem azokért is, kik életük megpróbáltatásai miatt elfelejtenek rád gondolni. Fordítsd rájuk is szent orcádat, és mutass utat nekik, hogy visszataláljanak arra az ösvényre, melyre te hívtad el a téged követőket. „Óh, Isten gazdagságának, bölcsességének és tudományának mélysége! Mely igen kikutathatatlanok az ő ítéletei, s kinyomozhatatlanok az ő útjai! Mert kicsoda ismerte meg az Úr értelmét? Vagy kicsoda volt néki tanácsosa? Avagy kicsoda adott előbb néki, hogy annak visszafizesse azt? Mert őtől, őáltala és őreá nézve vannak mindennek. Övé a dicsőség mindörökké. Ámen.” (Róm 11,33–36)

BESENYÓDI ATTILA

Mindazt a rosszat is... javamra fordítja majd

Minden negyedik reklám gyógyszerreklám, és a legtöbb fájdalomcsillapítót vagy lázcsillapítót kínál. Miért? Mert erre van kereslet. A ma embere nem tűri a fájdalmat, hamar meg akar szabadulni tőle. Mert nem akarunk és nem szeretünk szenvedni.

Sokféle szenvedést látunk a hírekben, sokféle szenvedést tapasztalunk a környezetünkben, de talán a legnyomorúságosabb, hogy a saját életünkben is. A bolhacsípésnyi fájdalmak és az onkológiai osztályon végigsöprő jajok és ordítások között sokféle szenvedést leírhatnánk, de a legnagyobb fájdalom, a legnagyobb szenvedés az ember számára az, amiben éppen ő van.

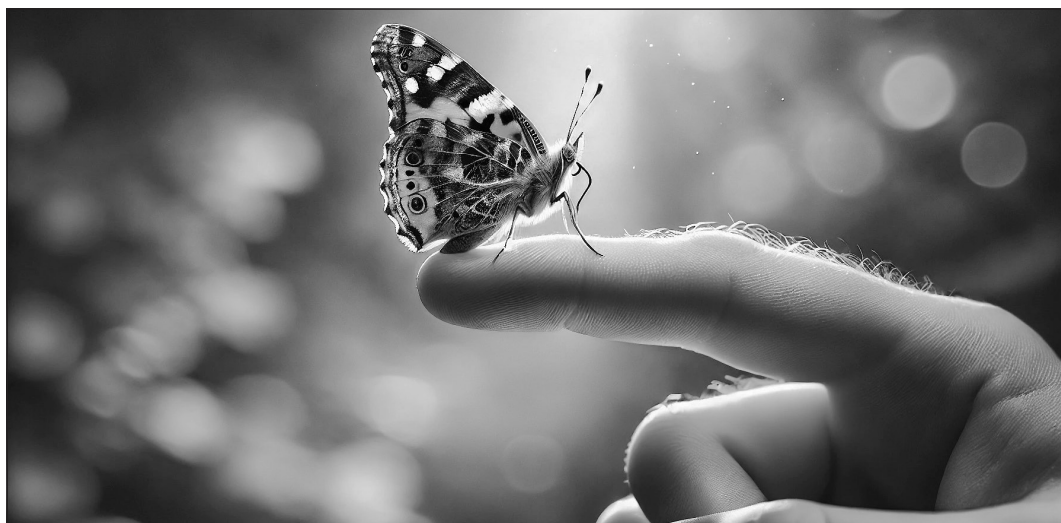
Sokan azt hiszik, hogy az istenfélő ember nem szenved, nem szenvedhet. Pedig a keresztyén élethez mindig is hozzátartozott a szenvedés. Jézus is tisztán beszél erről: „*Ha valaki én utánam akar jönni, tagadja meg magát, vegye fel a keresztyét, és kövessen engem!*” (Mt 16,24)

ISTEN NEM HAGY EL

A szenvedés közepette sokszor kivetkőzünk önmagunkból. Így hallottam már azt a mondatot is, hogy „Krisztus se szenvedett annyit, mint én!” Lehetséges ez? Gondoljuk át ezt: Jézus egész földi életében szenvedett az emberi hitetlenség és bűn miatt, s különösen halálában, s most nem is a keresztre feszítés kínjaira gondolok, hanem arra a fájdalmas kiáltásra: „*Éli, éli, lámá sabaktáni, azaz: Én Istenem, én Istenem, miért hagytál el engem?*” (Mt 27,46) Isten a kereszten elhagyta az Ő egyszülött Fiát, pedig Ő nem vétkezett, csak helyettünk vállalta át a büntetést, az ítéletet. Lehet ennél nagyobb szenvedés, hogy Isten mindhalálig engedelmes Fia arra a helyre kerül, ahol nincs az Atya, azaz a pokorra? Itt a földön mi ezt soha nem éljük át, mert még az istentagadóra is felhossa napját és esőt ad idejében, itt még a legnagyobb szenvedésben is ott van velünk Isten. Itt soha nem tudjuk meg, mit jelent Isten nélkül lenni. Mert a legnagyobb viharban is a tanítványok megrázhatják a Mestert: „*Mester, nem törődsz azzal, hogy elveszünk?*” (Mk 4,38) De igen, a Mester törődik a hozzá fordulókkal, lecsendesíti a tengert, mert ahogy a zsoltáros megvallja: „*nem veti meg és nem utálja az elesettek nyomorúságát, nem rejti el orcáját előlük, segélykiáltásukat meghallgatja.*” (Zsolt 22,25)

A SZENVEDÉS VIHARA

Ha szenvedés, akkor azt szorosan követi a miért kérdés, mint az uszály a ruhát. Miért szenvedek? Van úgy, hogy egyértelmű: gyorsan vezettem, ezért fekszem összetörve a kórházban; sokszor néztem a pohár fenekére,

ezért esett szét az életem és a családom; sokat pletykáltam, ezért haragszanak rám a barátaim... Azonban nagyon sokszor nem látom a miértre a választ, főleg mikor benne vagyok a sűrűjében. Lehet, hogy mikor lecsendesedik minden, majd csak utána jövök rá, miért kellett áthajózzak a szenvedés, a fájdalom, a rémület viharán. Mint ahogy a tanítványok is a vihar után hallják a Genezáret taván: „*Miért félték ennyire? Még mindig nincs hitetek?*” (Mk 4,40) Azaz rá kell jönniük, hogy a vihar arra volt szükséges, hogy megtudják, ki van velük a hajóban, hogy hitük legyen, hogy bízzanak a Mindenhatóban.

Van úgy, hogy a vihar után sem tudjuk, hogy miért. Mert nem látunk a színfalak mögé, mint ahogy Jób sem tudta, hogy a Sátán kikérte őt. S igen, látjuk, hogy Jób is rázza az Urat, perlekedik, vitatkozik, imádkozik és kérdez: Miért? Végül is választ nem kap, de egy dolgot akkor sem tesz: nem tagadja meg Istenét. Jézus a Gecsemáné kertben így imádkozik: „*Atyám, ha lehetséges, távozzék el tőlem ez a pohár; mindazáltal ne úgy legyen, ahogyan én akarom, hanem amint te.*” (Mt 26,39) Kéri, ha lehet, ne legyen szenvedés, mi is kérhetjük, múltjék el a keserű pohár, de ha azt a választ kapjuk, hogy „*elég néked az én kegyelmem; mert az én erőm erőtlenség által végeztetik el*” (2Kor 12,9), akkor ki tudjuk-e mondani: Legyen meg a te akaratom?

A NEHÉZSÉG SZÁRNYAKAT ADHAT

Már az is borzolja kedélyünket, hogy a hívő, az istenfélő embernek is szenvednie kell. Erre a heidelbergi káté rádob még egy lapáttal: „*sőt még mindazt a rosszat is, amit e siralomvölgyben reám bocsát, javamra fordítja; mivelhogy ezt megcselekedheti mint mindenható Isten, s meg is akarja cselekedni mint hűséges Atya.*” (26. fejelet) Hogyan? Miként? Legnagyobb szenvedéseim közepette talán már dühösen kérdezem, ugyan milyen jót tud ebből kihozni az Isten. Carl Rogerstől

olvastam: „*Egyszer egy könnyörületes személy, látva hogyan küszködik egy pillangó, hogy kiszabadítsa magát a bábból, segíteni akart neki: nagyon gyengéden kitágította a szálakat, kialakítva egy kijáratot. A pillangó kiszabadult, kibújt a bábból, bizonytalanul bukdácsolt, de nem tudott repülni. Valamit ez a könnyörületes személy nem tudott, és ez az, hogy csak a megszületés, kibújás küszködésén keresztül tudnak annyira megerősödni a szárnyak, hogy repülni lehessen velük. A pillangó megrövidített életét a földön töltötte, sosem ismerte meg a szabadságot, sosem élt igazán.*” Talán az én szenvedésem is arra való, hogy elérhessem a szabadságot, az üdvösséget.

Származhat-e jó a szenvedésből? A pillangó példája mellett hadd meséljek el egy másik történetet. Segédlelkész voltam, amikor egy nagybeteg asszonyhoz küldött szolgálni a principálisom. Ez az asszony húsz évig feküdt a hátán, betegsége miatt csak kezét és fejét tudta mozgatni, keze is deformálódott, egy pálca segítségével tudott telefonálni vagy éppen a tv-t bekapcsolni. Ahhoz is segítség kellett, hogy egy korty vizet igyon, s sokszor éjszaka egyedül volt, egyedül élt. Volt testi és lelki szenvedés, de ő vigasztalta az ágya mellett leülő egészségesekeket, erősítette a hitét még a lelki vezetőknél is, erős hite sokaknak adott útmutatást. Húsz év rendkívüli szenvedéséből nem egy, hanem rengeteg jót, áldást hozott elő az Úr. Nagy fájdalmak, felfekvések, kínok között távozott e földi világból, de akárcsak Jób, ő sem átkozta meg Istent soha, egyetlen percre sem. Magam láttam, hogy Isten kezében hogyan fordul e siralomvölgyében a rossz is jóra, akár áldásra is.

Miért szenvedsz? Mi jót hozhat ki belőle Isten? Nem tudom, de azt igen, hogy a te viharodban, a te hajódban is ott van Jézus. Bízz benne, higgy benne, mert Ő a legmélyebb szenvedést is vállalta érted! Nem játékszere vagy, hanem a szeme fénye, fontos vagy neki, életbevágóan fontos.

Aztán csak kurtán-furcsán!

Nemrég, akaratom ellenére is, egy beszélgetésnek lehettem fültanúja. A temetés volt a téma. „Mondtam a papnak – mondta az egyik beszélgetőpartner –, amikor meghalt anyósom, hogy aztán csak röviden! Meg a megemlékezés se legyen hosszúra nyújtva!”

Észembe jutott egy eset, amikor egy család ugyanígy zárta a temetés előtti beszélgetést, adatfelvételt: aztán csak kurtán-furcsán! Nem tudtam mire vélni. Kicsit megdöbben-tem, aztán ugyanúgy folyt le a szertartás, mint máskor. Sem kurtább, sem furcsább nem volt. Miért és honnan az emberben ez az igény? Miért menekülünk a fájdalomtól, és miért gondoljuk, hogy jobb és könnyebb lesz, ha hamar túlesünk rajta?

NO PAIN, NO GAIN

Talán az olvasók közül kevesen találkoztak a fenti alcímmel. Valami olyasmit jelent: fájdalom nélkül nincs nyereség. Testépítők használják a közhellyé vált megállapítást, fitnessz-termek belső falának dekorációja.

De igaza van. És nemcsak a fitnessz-termek látogatói meríthetnek belőle erőt, ha egy-egy izomláz jelzi, hogy jó úton haladnak, de lelki téren is igaz, hogy ahol fájdalom van, ott nyereség, növekedés is következik.

Térjünk vissza a temetéshez. Nagyon sokan minél hamarabb szeretnék megsza-

badulni az egésztől. Szeretnék minél hamarabb túl lenni (hadd ne mondjuk, túlesni) rajta. Menekülünk a fájdalom, a gyász, a sebek elől. Ha végiggondoljuk, mennyi minden változott a temetéssel kapcsolatban az elmúlt évtizedek során, rájövünk, azzal, hogy intézményessé vált, azzal, hogy más végzi helyettünk, nekünk nem lett könnyebb.

Kevés már az olyan település, gyülekezet, térség, ahol még háztól temetnének. Pedig ott megmozdult az egész közösség. Ki kellett pakolni a tisztaszobát, fel kellett állítani a ravatalt, el kellett kérni a fekete drapériákat. Mindet a család, a közeli barátok, keresztyermekiek intézték. Egyes vidékeken szokásban volt a virrasztó, és az oda való meghívás is. Szembe kellett nézni a halál tényével, ki kellett mondani: meghalt, el kell búcsúznunk, meghívunk oda téged is. Legyél ott velünk, támogass, állj mellettünk a gyászunkban. Gyere, segíts tyúkot, disznót vágni, káposztát tölteni, az elhunytat felöltöztetni. Gyere sírt ásni, aztán segíts behúzni azt. Fogj meg egy koszorút, hozd magaddal. Segíts előkészülni és aztán elpakolni. Mindent ki kellett mondani, mindennek neve volt, a fájdalomnak is.

KÍVÜLLÁLLÓVÁ VÁLTUNK

Ma már felhívjuk a temetkezési vállalkozót, jön, rendez mindent. Kívülről váltunk egy olyan folyamatban, amelynek szerves résztvevői kellene legyünk. Sok helyen virrasztó már nincs. És ezzel együtt elveszett a búcsú lehetősége is, amikor még megállhattál, elcsendesedhettél, imádkozhattál. Mert a temetés már nem arra való. Ott már családtagként nem tudsz búcsúzni, mert más dolgod van.

Nagyapám temetése alkalmával éltem át, mit jelent egy intézményesített, nagyvárosi temetésen gyászolónak lenni. A ravatalozóban egymást követték a szertartások, senki nem ismert senkit, nem volt idő megállni a ravatal mellett. Negyven-ötven perc, és vége. Nem ismerted a sírásót, nem tudtad megköszönni, hogy melletted állt. Rideg, gyors, szalagon működő, olajozott gépezet. Kurtán-furcsán. De a lélekben ott maradt a hatalmas úr. És aztán te ott maradtál egyedül. Már nem állt meg senki, hogy megkérdezze, segítsen-e elmosogatni, a bútorokat helyre húzni. Mehetsz haza, egyedül. Gondolnak rád mások, de nincsenek melletted.

És a gyászunk is kurtává és furcsává válik ezáltal. Nem akarjuk a fájdalmat, de így nincs növekedés sem. Elakadunk a gyászban, nem tudjuk végigjárni a megvigasztalódás útját.

És ez hatja át az életünket születéstől a meghalásig – csak ne fájjon!

BOLDOGOK A SÍRÓK

Jézus Krisztus sehol sem ígérte, hogy ez az élet könnyű lesz. Ez a mai kor posztmodern embere gondolatainak, érzéseinek a rávetítése csupán a keresztyénségre. Egy vágy, aminek nincs igazi alapja. Egy hely lesz, ahol nem lesz könny, sem fájdalom, sem gyász – és az az új ég és az új föld. De míg ebben a régiben, elsőben kell élnünk, itt ezek megvannak. Könny is, gyász is, fájdalom is. Halál is.

És annyira komolyan gondolja ezt az Úr, hogy a hegyi beszédben, a boldogmondásokban azt mondta az övéinek: boldog a sírók. Boldogok vagytok, ha sírtok. És ezt mi sokszor úgy akarjuk meghallani, hogy persze, más biztos boldog, ha sír, de én nem vagyok az. Pedig Jézus rád is gondolt, mert azt mondta, a boldogság abból ered, hogy lesz vigasztalásod. Hogy maga az Isten vigasztal meg téged.

És mi mit akarunk mindeközben? Elbújni a gyász és fájdalom, a könnyek elől.

Sokszor elnézem egy-egy temetésen vagy betegágy mellett, hogy hiányoznak a gyermekek. A nagypapa, dédapa halálos ágya vagy ravatala mellől hiányzik az unoka és a dédunoka. Majd mi elmondjuk, hogy nagytata elment. És jön a kérdés: hová ment? Mikor jön vissza? Próbáljuk menteni gyermekeinket, hogy ne kelljen halálról, elmúlásról beszélni, de csak nehezebb lesz. Mert a gyermek nem áll meg egy kérdésnél. Sőt, a hite egy gyermeki, őszinte, képekkel dolgozó hit. Ha te azt mondd, elment, akkor ő mindig visszavárja majd. Mert aki elmegy, az vissza szokott jönni. Anya, apa, ha elmegy, egyszer visszajön. Nagytata, nagymama akkor miért nem jön vissza? Nagyon nehéz, sokszor lehetetlennek tűnő feladat elmondani azt, hogy meghalt. Nehéz elmondani, megtenni, hogy elvidd a temetésre. Mert fájni fog neki. Persze, ez teljesen természetes, neked is fáj! Neki, aki az élete első veszteségét éli át, lehet, még jobban. De a hite még csodálatosabban tudja feldolgozni azt, hogy mit jelent a halál, ha abban ott van Jézus is. Ő még el tudja hinni, hogy valóban Jézus vitte haza, a mennybe tatát vagy mamát, és nem tesz fel kérdéseket, mint te vagy én.

És ott lesz melletted egy élet, akit te vigasztalhatsz meg, szoríthatsz magadhoz, és a közelsége téged is vigasztalni fog.

Sokáig nagyon féltem a fogorvostól. Aztán rájöttem, egy érzéstelenítő injekció után már nem olyan félelmetes. Persze ijesztő a szúrás is, de nem is hasonlítható a gyökérkezelés fájdalmához. A kis fájdalom nálam helyettesít egy nagyobb fájdalmat. De utána jól vagyok, és már tényleg nem fáj.

Remény a fájdalomban

Kedves olvasó! Egy olyan témát boncolgatunk, amelyik egyáltalán nem könnyű. Azt járjuk körül, hogy amikor a legmélyebben vagyunk, hogyan tudunk kapaszkodókat találni. Nincs rá recept, mindenkinek meg kell találnia a saját útját, én csupán meghívom önt egy lelki útra a fájdalmak erdejében.

Amikor az ember szenved, mindig valami rossz dolog történt előtte. Azt feltételezi, hogy valamilyen veszteség érte. És hogy melyek az igazán nagy veszteségek? Hajlamosak vagyunk azt gondolni, hogy az életben a gyász a legnagyobb veszteség, vagyis ha egy szerettünket elszólítja Isten. Ám nem ez az egyedüli fájdalmas dolog földi utunk során.

MÉLYPONTOK

Nézzünk meg néhány olyan helyzetet, amely igazán mélypontra tud vinni. Mélyrepülést okozhat egy orvosi diagnózis, egy betegség, amelyikből nem biztos, hogy van felépülés. A gyásszal egyenértékű egy válás is, hiszen az ember ugyanúgy egyedül marad, mint halálesetkor, csak nem biztos, hogy kap támogatást a családtagok részéről. Vagy lehet, hogy a gond nem velünk van, hanem a közeli hozzátartozókkal. A gyermekünk életének válása, a házastársunk megbetegedése ugyanolyan vagy még nagyobb fájdalmat okozhat, mint az, ha minket ér valami.

Sokféle érzés kavarog ilyenkor az emberben. Az első, ami megjelenik, a félelem: hogyan lehet ebből kijutni, mi lesz most velem, hiszen minden fájdalmas élethelyzet változást hoz a mindennapokban. Már semmi sem olyan, mint előtte, és az ember nehezen lát belőle kiutat. Ha betegség miatt szenvedünk, megjelenhet akár a halálfélelem is, amellyel nem tudunk mit kezdeni, ugyanis nem készültünk fel az átköltözésre, még sok célunk volt. Komoly betegség esetén a társ is összeroppanhat a félelem miatt, hogy elveszítheti kedvesét.

MIÉRT PONT ÉN?

Később megjelenik a „miért pont én?” kérdés: úgy látjuk, mintha mindenkinek sokkal jobb lenne az élete, mint a miénk, és nem értjük, hogy mit tettünk, ami miatt ez bekövetkezett. Ez a szakasz a legrosszabb, mert nem a kifelé vezető utat keressük, hanem beleragadunk a fájdalomba, és hibáztatni kezdjük a környezetünket, magunkat és sokszor még Istent is. Ez egy örvény, amely folyamatosan lefelé húz, és nem visz az elfogadás felé.

Nem sokkal ezután elkezd beszűrődni minden. A napjainkat, az élethelyzeteinket már csak a fájdalomunk, veszteségünk, betegségünk szemszögén át látjuk, és nem tud örömet szerezni semmi, mert minden gondo-

latunk mögött ott van a PROBLÉMA, ami nem tűnik el egyik napról a másikra. Az ember kezdi azt érezni, hogy ellopták az életét. Minden, ami azelőtt volt, hirtelen felértékelődik, és minden, ami most van, elveszíti az értékét, a fontosságát; megszűnnek az örömforrások.

Ilyenkor nagyon fontos, hogy aki mellettünk van, az segítsen átjutni ezen az alagúton, és támogatást kaphassunk tőle.

EGYMÁSBA KAPASZKODNI

Megkérdézhettek, miért nem azt mondom, hogy Istenhez kell fordulni. Nem azért nem mondom ezt, mert Isten nem segít, de az a tapasztalatom, hogy a mélységben levő embernek legelőször is konkrét kapaszkodók kellenek. Nagyon erős hitű ember az, aki megússza az első fázisokat és Istenben keresi a kapaszkodókat első pillanattól. Mondok egy példát. Sokáig nem értettem, hogy mi a lényege falvakon egy haláleset kapcsán a halottnézésnek, hogy elmennek az emberek halottlátni. Mit kell nézni egy halotton? Amikor édesanyám meghalt, megértettem. Soha nem éreztem annyira magányosnak magam, mint amikor édesanyámat láttam a ravatalon, és mai napig fel tudok sorolni mindenkit, aki azokban a napokban eljött „halottlátni”, leült mellém és beszélgetett velem, meghallgatott, sírt velem, mosolygott velem, és megpróbált erőt adni. Tudtam, hogy ez volt Isten akarata, és Isten nekem soha nem akar rosszat, de emberekbe tudtam kapaszkodni az elején, akik eljöttek, felhívtak, támogattak.

Ugyanezt a támogatást érzem akkor, amikor betegség esetén meglátogatják egymást az emberek. Mindenki igyekszik valamit vinni, valami tanácsot adni, vagy csak odaülni a beteg mellé és meghallgatni. Nem biztos, hogy mindenki jó tanácsot ad, az sem biztos, hogy minden szó segít, de az biztos, hogy minden ilyen látogatásnak helye és szerepe van ott és akkor az életünkben.

Van, aki elzárkózik ettől. Eltitkolja a betegségét, eltitkolja a lelki fájdalmát, ugyanis

vannak olyan lelki mélységek, amelyeket el lehet titkolni, mert nem látványos és publikus, mint egy haláleset, és az ember megpróbálja egyedül megoldani Istennel. Nem azt mondom, hogy nem sikerülhet, de szerintem megosztva valakivel könnyebb.

Miután édesanyám halálesetkor elvultak a részvétnyilvánítók és este lett, azt éreztem, hogy csendesen átölelt Isten. Mint ha minden látogatót Ő küldött volna, hogy tapasztaljam meg, nem vagyok egyedül. És el tudtam indulni a gyászomban Isten felé, mert azokkal az emberekkel, akiket küldött számomra, túlestem az első sokkhatáson, és emberi támogatással, isteni erővel megszűnt a félelmem, s bár sok idő kellett hozzá, megtanultam az új helyzetben élni.

A CÉLT KERESSÜK!

Egy haláleset kapcsán mindig azt érzem, hogy nem az a nehéz, hogy elfogadjuk Isten akarát, és belenyugodjunk, hogy így kellett történnie, tudva azt, hogy Krisztus elkészítette nekik a helyet. A nehéz az, hogy megtanuljunk nélkülük élni a mindennapokban.

Betegség vagy lelki fájdalom esetén is az a feladat, hogy megtanuljunk a megváltozott körülmények között élni, és amikor Istennel beszélgetünk róla, ne az okát keressük, hanem a célját, mert Istennek mindennel az életünkben van valamilyen nagyon fontos célja.

Lehet, hogy meg kell állni a rohanásban, lehet, hogy irányt kell változtatni, lehet, hogy meg kell térni, mert csak felszínes volt az önátadásunk. És amikor túlesünk a félelem, szürkeség, önhibáztatás vagy bűnbakkeresés időszakán, le kell ülnünk Istennel és ki kell imádkoznunk tőle a kérdésekre a válaszokat. Abban már nehezen találunk emberi segítséget. Igazság szerint, ha pszichológushoz fordulunk, ő is csak elkísér bennünket a lelki utunkon. Az igazi válaszok ott vannak bent a szívünkben. Csak rá kell találnunk önmagunkra, vagy a fájdalom által megtisztult önmagunkra.

Mit tanít a Biblia a halottakról?

Az elhunytakról a leghitelesebb információt Jézus Krisztus adja nekünk. Ő járt a halottak között, megjárta a poklot, volt a paradicsomban (vö. Lk 23,43), feltámadt, és most a mennyben készít helyet a benne hívőknek. Amit tehát ő mond erről, az nem elképzelés, nem feltételezés, hanem tény.

A gazdag és Lázár Jézus által elmondott történetéből hat olyan fontos igazságot tanulhatunk meg, amelyekhez jó lenne, ha hozzáigazítanánk a gondolkodásunkat.

VAN FOLYTATÁSA AZ EMBERI LÉTNEK A BIOLÓGIAI HALÁL UTÁN

Jézus elbeszélésében van egy egészen természetesen hangzó és hangsúlyos „és”. Azt olvastuk: *„Történt pedig, hogy meghalt a koldus, és felvitték az angyalok Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és eltemették.”* (Lk 16,22)

Meghalt, és... Vagyis a biológiai halálunk nem pont az élet mondatának a végén, hanem kettőspont. Nem mindennek van vége a meghalásunkkal, hanem csak ennek a földi létnek, a testi funkcióknak. Más létformában, de tovább létezik minden ember, a nem hívők is.

Jézus tanítása szerint az örök élet és örök halál kérdése a biológiai halálunk pillanatában eldől, és ezen változtatni nem lehet. Csak ebben az életben lehet átlépni az örök halálból az örök életbe, a kárhozatból az üdvösségbe, az Isten nélküli állapotból az Istennel való lelki közösségbe. Ezért kell megtérnünk!

NEM MINDENKI UGYANOLYAN KÖRÜLMÉNYEK KÖZÖTT LÉTEZIK TOVÁBB

Meghalt a koldus, és felvitték az angyalok Ábrahám kebelére. Meghalt a gazdag is, és ő a pokolból látja távolról Ábrahámot.

Ez a kifejezés: Ábrahám kebele, az üdvösséget, az örök életet jelenti. A pokol pedig az Isten végleges távollétének, hiányának az állapota.

Az „odaát”, ahogy mondani szokták, egyáltalán nem egyértelmű megjelölés, mert odaát kétféle állapot van, mint ahogy itt is kétféle állapotban vagyunk. Vannak, akik már itt az élő Istennel hit által lelki közösségben élnek, és vannak, akik Isten nélkül élnek. Ez odaát is így lesz.

Jézus tehát világosan tanítja: van üdvösség, és van kárhozat. Nincs harmadik, nincs átmenet, nincs közbülső állapot.

VAN ÖSSZEFÜGGÉS AZ EMBER FÖLDI ÉLETE ÉS ÖRÖK SORSA KÖZÖTT

Ez az istentelen és embertelen gazdag a pokolba került, és Isten nélkül kell eltöltenie az

örökkévalóságot. Az istenfélő ember pedig, aki már itt közösségben élt Istennel hit által, vele közösségben töltheti el az örökkévalóságot.

Itt a döntő Jézusnak a személye, és az, hogy ki hogyan viszonyul hozzá ebben az életben. *„Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van, aki pedig nem engedelmeskedik a Fiúnak, nem lát majd életet, hanem Isten haragja marad rajta.”* (Jn 3,36) Nem a halál után haragszik meg ránk Isten. Mindnyájan úgy születünk, hogy Isten haragja van rajtunk az ellene való lázadás, a bűn miatt. Ez alól a harag alól kerülhet ki az ember, amikor megtér, amikor hisz Jézusban.

ÖRÖK SORSUNK A HALÁL PILLANATÁBAN ELDŐL, ÉS EZEN KÉSŐBB NEM LEHET SEMMI MÓDON VÁLTOZTATNI

Meghal az egyik, és az angyalok azonnal Ábrahám kebelére viszik. Meghal a másik, és azonnal a pokolba kerül. Eszébe sem jut, hogy onnan kikerülhetne, mert ez lehetetlen. Csak azt kéri Ábrahámától meg Lázártól, hogy az ott elszenvedett kínjain enyhítsenek, ha lehetséges.

A Szentírástól távol áll az újra testet öltes, az úgynevezett reinkarnáció téves tanítása. A Biblia azt tanítja: egy életünk van, ez megismételhetetlen, és vagy ebben az életben kikerülünk az Isten haragja alól, hiszünk Jézusban, vagy a halálunk után nincs többé lehetőségünk a megtérésre.

A Szentírásban sehol nincs szó arról, hogy valaki az elhunytakért imádkozik, mert ez felesleges. Ha üdvösséget kaptak,

akkor mit kérhetünk még a számukra. Mindenük megvan, amit ember Isten kegyelméből megkaphat. Ha pedig Isten haragja alatt maradtak, és Isten nélkül kell eltölteniük az örökkévalóságot, akkor semmi módon nem tudjuk onnan kisegíteni, kiimádkozni őket.

A HALOTTAK LELKE NEM JÁR VISSZA

Azt kéri a gazdag Ábrahámától: küldje vissza Lázárt, hogy szóljon a testvéreinek, mert azok is olyan hitetlenek, mint ő volt, és azok is a pokolba fognak kerülni. Kiderül: erre nincs lehetőség. Nagy szakadék van az üdvözültek és az elkárhozottak között, de ugyanilyen nagy szakadék van élők és holtak között is. Ezen a szakadékon nincs átmenet. Nincs jövés-menés.

Isten nem engedi, hogy az övéinek a lelkét bolygassák és ide-oda hívogassák. Ők maguktól pedig nem indulnak el vándorolni, ahogyan a babonás hiedelmek tartják. Ha valaki mégis Isten tilalma ellenére át akar hatolni ezen a nagy szakadékon, és halott-idézőn keresztül megpróbál kapcsolatba lépni a halottak lelkével, akkor nem a halottak lelkével fog találkozni, hanem démoni lelkekkel, és ennek megvan a szomorú következménye. Ezért tiltja Isten igéje több helyen is határozottan, hogy bármi módon kapcsolatot létesítsünk a halottakkal.

ISTEN IGÉJÉNEK KOMOLYAN VÉTELE MENTHET MEG A POKOLTÓL

Ez a gazdag a pokolban aggódni kezd a testvéreiért. Ott már világosan lát. Ott már látja, hogy Isten nélkül élt, és azok is úgy élnek. Aki pedig Isten nélkül él, az Isten nélkül fog meghalni, és Isten nélkül kell eltöltenie az örökkévalóságot. Ettől akarja megmenteni az öt testvérét. Menjen el hozzájuk Lázár és figyelmeztesse őket. Erre a javaslatra a válasz egy határozott nem. Innen már nem megy oda senki.

Hát akkor hogyan lehet segíteni rajtuk? Van Mózesük és prófétáik, hallgassák őket! Mózes és a próféták az akkori Szentírásnak, az írásba foglalt Ószövetségnek a megjelölése volt. A válasz tehát az, hogy van Bibliájuk. Neki nem kellett a Szentírás, azért került ide. De ha a testvérei felismerik, hogy a Biblia Istenébe vetett hit megmentheti őket a kárhozattól, akkor ők nem fognak idejutni.

Isten úgy döntött, hogy nem a csodák vezetnek minket őhozzá, hanem az ő egyszerű igéje. Nem rendkívüli élmények fognak megmenteni vagy megrendíteni minket, és attól való ijedtünkben vagy csodálatunkban hívővé leszünk, hanem a hit hallásból van, mégpedig Isten igéjének meghallásából.

Isten nélkül törött szárnyú

ENGEDD EL!

Vannak helyzetek, amikor úgy érzed, már mindent elmondtál. Többször is. A szavaid elfogynak, kényszerűen elismersed, át kell adnod a terepet Istennek, mert eszköztelen vagy. Itt már csak Ő segít.

Vannak ilyen emberi helyzetek. Olyan mélységes lelki törést és nehéz emberi sorsot láttam egy egykori egyetemi társam életében, hogy egy idő után elfogytak a buzgó tanácsaim. Ő pedig naponta körbejárt élete rászakadt nyomorúságában. Ilyenkor már nem is annyira a jó szó számít, hanem a jelenlét. Annak a tudatosítása, hogy nincsen egyedül. Vele vagy. Mint egy támaszték. Ne terüljön el védtelenül a földön.

Mindent elmondtam, elsoroltam, elisméltam, amit el lehetett mondani, és mindezek végén maradt a csendes, a szavakat már jobbra kerülő, megértő jelenlét. És az az egyre erősebb bizonyosság, hogy itt csak az Isten segíthet. Egyelőre azonban úgy tűnt, Jézus alszik a csónakban, miközben a vihar nem akar alábbhagyni.

Mennyi ilyen élethelyzetünk van nekünk is. Amikor már nem is hallom a nekem szóló racionális, segíteni akaró szavát, a jelenléte is hidegen hagy, mert a „fejemben egy verkli jár”. Szüntelen jár, zakatol. Én pedig folytonosan körbejárom nyomorúságomat, mely nem ereszti gondolataimat, rabja leszek a mélység hideg vermének.

Az egykori diáktárs elveszített reményeinek foglya lett. Egy olyan utat erőltetett, amely eddig is csalódást okozott neki, de még mindig nem bírta elengedni terveit. Egy ilyen kilátástalan helyzetben mit sem ér a józan, baráti szó, várni kell hát, hogy a szívben megszülessen az elhatározás.

De egyelőre nem látszott változás, ő még mindig az elveszített utat, a ködbe borult célt erőltette. Dühös voltam rá ezért a csökönyösségért, néha azért eszembe jutott, vajon mit tennék a helyében. Ugyanezt, ismertem el... Úgy éreztem magam, mint Jób barátai, akik könnyen beszélnek, mert nem élték meg azt a veszteséget és kint, amit ő.

A szenvedésben az idő, a csend jó tanácsadó. Átgondolni tanácsokat, eseményeket, holnapot. Elengedni a görcsös ragaszkodás tárgyait. Letenni, megkönnyebbülni és rádőbbsen, hogy lám, lehet nélküle is élni. Sőt, kell. És azon az új úton, a másik irányban is süt a nap, melengeti az arcom. És nini, ami a legjobb: csöndesen és váratlanul átölel az Isten!

Pár hónapig elsodródtunk egymástól. Aztán váratlanul egy felszabadult, megkönnyebbült ember írt rám. Elújságolta, hogy megtörtént a csoda és a gyógyulás. Elengette, ami lehúzta, terhelte és szorongatta

Gondolatok hitről és szenvedésről

Csak kevesen olyan bátrak, hogy megkeressék a csend tereit, hogy megvalósítsák életük csendességét. Igen, bármennyire is furcsán hangzik, az imádsághoz nemcsak szándék, idő, de bátorság is kell. Bátorság kell beülni egy istentiszteletre, megharcolni a hit harcát, Jézus mellett dönteni. Sok életben ott zsúfolódik a baj, a nyomorúság, de mégsem kész, hogy kimondja: Jézus, segíts rajtam! Ne menj tovább! Állj meg mellettem!

a lelkét. És az új úton már egy mosolygós, felszabadult ember jár. Sokkal többet kapott vissza, mint amit elveszített, mint amiért küszködött. Képein ragyogó tekintetet látok, akit Isten megszabadított az önsajnálattól csapdájából, ő pedig megértette, hogy van új út és új élet.

BELÉPNI AZ AJTÓN

Kérlek, imádkozz értem! Egyre több ilyen kérdés talál meg manapság. Talán ez is jelzi a világ romlását, nyomorúságunk és kilátástalanságunk növekedését. A legtöbben viszont nem merik megfogalmazni a kérést, csak a szemükből, szavaikból, mozdulataikból, hajlott tartásukból látni, rászorul az életük, hogy valaki imádkozzon értük.

Döbbenetes volt látni *A kiválasztottak* című Jézus-filmben a későbbi tanítványokat, még elhívásuk előtt. Csupa elveszett ember. Mindegyiknek biceg az élete. Különbő bajok rabságában senyvednek. Az elveszettség kacskaringós útjain egyensúlyoznak. A remény eltűnt az arcukról. És talán épp akkor keresztezi életüket az Úr, amikor már várni is elfelejtene. Ugyanez lehet a mi reményünk is, hogy Jézus őket és még sok más elvesztett számon tart és megtalál.

Egy római katolikus paptestvér elgondolkodtatónan megfogalmazta egy tévéműsorban

életünknek ezt a drámai nyomorúságát, elveszettségét: „Mondjuk, egy középkori parasztembernek egész életében gyakorlatilag nem kellett döntést hoznia. Mert minden ment a maga útján. Ma pedig mi egy nap ezrével hozzuk a döntéseket. Tehát nem tudunk lecsendesedni. És ettől van egy társadalmi, közösségi burnout, azaz kiegészítő szituáció körülöttünk, és lassan kezd mindenkinek nagyon elege lenni abból, hogy túlpörög minden. És egy idő után már nem tudjuk elkerülni, hogy megtaláljuk magunknak a csend tereit, mert ez így sokáig nem mehet. Annyira nem egészséges ez a rohanás, ez a túlpörgés.”

Csak kevesen olyan bátrak, hogy megkeressék a csend tereit, hogy megvalósítsák életük csendességét. Igen, bármennyire is furcsán hangzik, az imádsághoz nemcsak szándék, idő, de bátorság is kell. Bátorság kell beülni egy istentiszteletre, megharcolni a hit harcát, Jézus mellett dönteni. Sok életben ott zsúfolódik a baj, a nyomorúság, de mégsem kész, hogy kimondja: Jézus, segíts rajtam! Ne menj tovább! Állj meg mellettem!

A világszerte nagy hatást kiváltó Jézus-film hitelessége éppen abban rejlik, hogy csupa olyan embert láthatunk benne, mint mi magunk. Elveszett rómaiak, zsidók, elveszett papok, elveszett hívek. Mindannyiunknak Jézus az ajtó, aki által beléphetnek Isten kegyelmébe. Épp ezt nem fogadják el a két-

madárként vergődik az életünk

ezer évvel ezelőtti társadalmi rétegek, mint ahogy a maiak sem, hogy Jézus mindenkié. A helytartóé, a farizeusé, a rómaié, a zélótáé. Mindenkié.

Ő az ajtó, melyen van, aki hosszasan kopog, sőt egyenesen dörömböl, majd mégis dolgvégezetlenül fordul vissza; mások már a küszöbön állnak és onnan hátrálnak meg; sokan meg csak örökösen várakoznak, téblábolnak, nem tudják elhatározni magukat, hogy belépjenek; megint mások folyton elhaladnak, jönnek-mennek az ajtó előtt. És vannak, akik valóban be is lépnek. Be, az Isten kegyelmébe.

CSAK A KONFLIS VÁLTOZOTT?

„A mi papunk is folyton siet, egy perc után már toporog, hogy mennie kell” – jegyzi meg kesernyés mosollyal az arcán egy középkorú férfi a boltban, amikor rövid társalgás után sietősen búcsúzik. Újfent rádöbbenek, hogy nemcsak az életünk gyorsult fel, de a hivatásunk is.

Hasek Svejkiének egy jelenete villan fel. „Úgy rohángásznak az Úristennel, mint az ördögök” – vágja oda a rohanásban kifulladt házmesterné a konflissal nyargaló tábori lelkes és Svejki után. Néha az az érzésem, csak a konflis változott. Hol vannak már az egyik nyugdíjas kolléga által felidézett idők, mikor ők csak úgy, minden előzetes bejelentés nélkül bekopogtak egymáshoz egy többórás, ráérős, kedélyes csevegre, ebédre?

Manapság gyakran példálózunk a rendszerváltás előtti lassúbb világkorszakkal, amikor az összetartozást, a rendszer elleni alternatívát, egy hazug világban az igazság kis szigetét jelentette számunkra a templom. Emlékszem olyan karácsonyesti alkalomra, amikor késve érkeztünk, ezért már csak a bejárat mögötti zsúfoltságban állhattuk végig a szentesti istentiszteletet.

Azóta a globális világkorszak szétaprózta az életünket. Közösségre vágyunk, de hiába a hívás, mert az időnk diktál. Mennünk kell munkába, hivatalba, a gyermekkel iskolába, edzésre, orvoshoz. Időpontok szorításában loholunk.

Ennek az örökös rohanásnak a feloldása a Cseri Kálmán által emlegetett csendes óra, az istentisztelet békéje, amely a huszonegyedik század siető embere életének ékes ellentéte. Amikor a beálló csendben egészen más hatások és üzenetek szólítanak meg minket, mint egész héten át.

Minél inkább változik az életünk, annál nagyobb a kontraszt a világ és az istentisztelet között. Ennek ellenére úgy vélem, értelmetlen lenne behozni a világot a templomba, mert nem azt keressük ott. Nem a nagy képernyők látványa, csodája izgat, hanem az

életünkre reagáló isteni válaszadás lehetősége vonz.

Az életmód-könyvek és az életviteli edzők világában már-már belefullad az ember számtalan próbálkozásának keserű csatlódásaiba. Mert saját gyenge, elfogyó erejéből kellene változzon, mert a megannyi összeolvasott és drágán megfizetett tanácsot ő kéne valamiképp megvalósítsa, alkalmazza. És ez, néhány példától eltekintve, sehogy sem akar működni. Így végül feladja.

A csendes óra ezért több, ezért más. Olyan megállóhely, ahol Isten csatlakozik hozzánk; megfáradt, válaszkérés életünkhöz. Betölti, kiegészíti, gyógyítja az emberi ürességet és magányt. Nem tanácsot ad, nem életvezetési pontokat sorol fel, hanem önmagát adja az én gyengeségemhez. Lélekkel teljes jelenlétét. Nekem, neked.

Eleinte egészen furcsa lehet ez a megállást kísérő csend. A megnyugvás állapota. A gyors ritmusú pörgésből való elcsendesedés. De amikor hozzászoksz, már várod és igényled, és az életed része lesz a vasárnapi csendes óra.

MA IS SIKERÜLHET

A szemünk előtt múlik el egy jelentős, kétezer éven át tartó civilizációs világkorszak. Európa posztkeresztyén időszakába lép, melyben a hit, sok évszázad után, kisebbségbe kerül. Cenzúrát, megvetést és üldözést szenved az önmagát szabadnak hirdető világban.

Ennek új alapjait serényen és mértani pontossággal rakosgatják a woke ideológusai. Aztán persze őket is felfalja, méghozzá szemmel látható közelségben, az Európát belakó idegen civilizáció, mely cseppet sem lesz hálás és toleráns, természetesen még a rövidlátó meghívóihoz sem.

A jelenben, mikor hitünk hajója a viharos tengeren hanykolódik, még egyáltalán nem látszik, vár-e ránk valahol, a közeli jövőben egy békés kikötő. Vagy mindez még mindig csak a kezdet, egy hit nélküli korszak vészjósló beköszönése? Esetleg még mindig, még innen is van visszaút, és újra fújni kezd hamarosan a mi irányunkba is a Lélek ébresztő ereje?

Ma még csak az Istentől való elfordulás fájdalmas állapotát látjuk, szemléljük. Elpogányosodást, családok, generációk elfordulását a megtartó Isten kegyelmétől. Meg azt, hogy miközben a társadalom magabiztosan lesepri magáról az Úr óvó, védő, oltalmazó kezét, valójában mindenki válaszként görgeti naphosszat a képernyőt. Az Ige válaszai nélkül magányos és árva lett az ember. Közel és távol soha nem láttam még ennyi beteg lelkű embert, mint manapság. Isten nélkül törött szárnyú madárként vergődik az életünk.

A reformáció ebben a sok fájdalmat megelőző világban utat jelent és lehetőséget. A tékozló fiú magába szállását és visszatérését az Atya szeretetéhez. Feltenni magunknak a kérdést: Most, a jelenben mi választ el engem az én Uramtól? Mi az én bűnbocsátó cédlám, ami eltérít az Igétől?

Tücskökkel, bogarakkal, méregzöld víziókkal, progresszív, Istent, hitet száműző ideológiával, háttérhatalmi tervekkel mérgez a jelen. Azzal szembeül az életünk, amiről Döbrentei Kornél így versel: „Méltóságunk oda, megsilányult vérünk, / okosságnak hiszszük tehetetlenségünk / mert félünk, félünk, félünk.”

Az Istennek hátat fordító élet már csak ilyen: a hit nélkül üresen maradt lelke megte-lik félelemmel. Ez a félelem azonban ma még láthatóan nem olyan erős, hogy az európai ember változni akarjon és visszatérjen oda és ahhoz, akit elhagyott.

Nehezen eszmél, hiszen az elmúlt években és évtizedekben mátrixba terelték az életét, hozzászokott, hogy nem kell és hovatovább már nem is szabad önállóan gondolkoznia. Sem védekeznie, sem nemet mondania, mert majd úgyis mindent megmondanak helyette.

Nehéz ebből az ördögi körből kitörni, szabadulni, de nem lehetetlen. A reformáció időszakában sikerült. A Szentháromság Istennel, az Ige iránti hűséggel, lelki megújulással ma is sikerülhet.

Istennek akarok szolgálni

„A mai kor emberének azt kell tudatosítania magában, hogy Isten nélkül, hit nélkül, templom nélkül is le lehet ugyan élni ezt a földi életet, de nem érdemes! Istennel minden más, hittel a szívedben másként éled meg az örömeket és a tragédiákat” – vallja a Szilágysomlyói Református Egyházmegye főjegyzője, Szilágyi Levente, aki huszonöt éves lelkészi szolgálatának tapasztalatairól, az elindulásról és az általa elért eredményekről is beszélt.

– Sokaktól megkérdeztem már, de minden válasz nyilvánvalóan egyedi: Mikor és mi határozta meg a lelkésszé válásod útját?

– Amikor a '90-es évek elején az ifjúsági közösségek nagy lelkesedéssel szolgáltak a gyülekezetekben, magam is csatlakoztam a szilágysomlyói ifihez. Eleinte csak a közösség érdekelt, a velem egykorúak társasága, a közös péntek délutánok, majd rájöttem, hogy többet is kaptam ott, mint csupán jó hangulatot. Ezek az évek meghatározók voltak számomra a lelki fejlődésemben, az Istenhez és az Ő igéjéhez való közeledésemben. Ebben az időszakban sokat beszélgettem a szomszédommal, Süle Zsolttal, aki már teológus volt (ma vérvölgyi lelkipásztor), és ő mesélt nekem a teológiáról, a lelkipásztori hivatásról. Tizedik osztályos koromban megszületett bennem is a döntés: a teológiát választom, Istennek akarok szolgálni. Sokat segített a döntésben, hogy akkoriban Szilágysomlyóról többen is voltak/voltunk, akik ezt a hivatást választottuk. Isten Lelke sokunkban munkálkodott és megerősített bennünket a döntésben. Mike Zoltán lelkipásztor sokat segített nekünk a felkészülésben, így sikeres felvételi után, 1994–1999 között tanultam a kolozsvári teológián.

– Lelkészi szolgálati éveid során sok vezetőségi állást foglaltál és foglalsz el megyei és kerületi szinten. Közben lelkipásztor és családapa is vagy. Hogyan sikerült szétválasztanod a családi életet a szolgálattól? Egyáltalán lehetséges-e ez?

– Valóban, huszonöt éves lelkészi szolgálatom alatt többféle tisztségem volt megyei és kerületi szinten is. A lelkészi teendőik mellett mindig vállaltam a többletfeladatokat, és ezzel háláltam meg azoknak bizalmát, akik megválasztottak. De sohasem ragaszkodtam a tisztségekhez, elsősorban gyülekezeti lelkész akartam lenni, ebben a szolgálatban helytállni maradéktalanul. Persze, a család is nagyon fontos számomra. És nem tudom a hivatásomtól őket elválasztani. A feleségem és a gyermekeim együtt élnek meg velem a gyülekezeti szolgálat mélységeit és magasságait. Nekünk nincsenek pihenéssel

töltött hosszú hétvégéink, csak szolgálattal teli hétvégék. A mi gyerekeink sohasem tudták megkérdezni: Apa, szombaton vagy vasárnap nem megyünk el a strandra vagy síelni a hegyekre? Hétköznap ők iskolában voltak, hétvégén pedig mi voltunk szolgálatban. Ez a sors jut a lelkészgyerekeknek. De ettől még hiszem, hogy boldog gyerekkoruk volt. A feleségem pedig nemcsak a családban a társam, hanem a szolgálatban is. Hálás vagyok Istennek, hogy mindenben segítő társat rendelt mellém.

– Mit tartasz a legnagyobb sikernek családi és gyülekezeti eredményeid közül?

– Mindet Isten áldásának tekintem. A család terén a legnagyobb áldás a két gyermekünk. Amit általuk kaptunk Istentől, annak minden pillanata egy nagy ajándék volt. Gyermekeink már felnőttek és kirepültek a családi fészekből, de nagyon boldog vagyok, hogy megtalálták hivatásukat, amelyben felősségteljesen helytállnak.

Gyülekezeti téren is nagyon sok jó eredményt és áldást tapasztaltunk meg. Abban a kivételes helyzetben vagyok, hogy a teológia elvégzése óta szűkebb pátriámban, a Szilágysomlyói Református Egyházmegyében. Rátonban csupán egy évig, Szilágyolompérton tizenöt évig és Szilágynagyfaluban immár tíz éve szolgáljuk az Urat. A legnagyobb megvalósítás mindig az volt, hogy éreztük a gyülekezet szeretetét, ragaszkodását. Ha azt a visszajelzést kaptam valakitől, hogy megérintette őt az igehirdetés, számomra az volt a legnagyobb eredmény. Persze a külső építkezésben is voltak szép sikereink, de nekem akkor is a hívektől kapott szeretet jelentette a legnagyobb áldást.

– Ha már az emberek szeretete szóba került, mit tehet a lelkipásztor akkor, amikor bírálatot kap, amikor nem szeretettel viszonyulnak hozzá, hanem ellenségesen?

– Hát ez nagyon nehéz lelkiállapot. A legtöbb lelkipásztor igyekszik mindent a le-

jobb tudása és odaadása szerint megtenni a gyülekezetért. Ennek ellenére mindig vannak, akiknek nem tetszik valami. Vannak jogos kritikák, és vannak alaptalan vádak. A jogos bírálatokat, ellenvéleményeket meg kell hallgatni, a lelkipásztornak önvizsgálatot kell tartania, és a lehetséges hibákat ki kell javítania. Ez is egy nehéz folyamat és lelkiállapot. De nagyon sokszor kell alaptalan vádakkal, ellenségeskedéssel, Isten- és egyházellenes hozzáállással szembesülnünk. A lelkipásztor is megfárad, meglankad, és ilyenkor segítségre szorul. Nagyon nehéz mindenkinek megfelelni, de ha valaki hűséges a szolgálatban, Isten előtt és emberek előtt egyenesen megáll, akkor nincs mitől tartania.

– Egyházi életünket ismerve mit üzennél a mai kor keresztyén emberének, amire valóban oda kell figyelnie?

– A mai kor emberének azt kell tudatosítania magában, hogy Isten nélkül, hit nélkül, templom nélkül is le lehet élni ezt a földi életet. De nem érdemes! Istennel minden más, hittel a szívedben másként éled meg az örömeket vagy a tragédiákat. A keresztyén ember pedig – ha meglankad is – Istenben bízva erőt tud meríteni a folytatáshoz. Istent vagy a templomban töltött időt sok minden mással lehet helyettesíteni. De az igazság az, hogy Isten pótolhatatlan, azt a lelki úrt és szomjúságot semmi nem pótolhatja és nem olthatja, csakis a iránta tanúsított szeretet és ragaszkodás.

Nem volt olyan időszak a történelemben, amikor könnyű lett volna keresztyénnek lenni. A mi nemzedékünk sem kivétel. Persze, nosztalgiával gondolok vissza a '90-es évek gyülekezeti lelkesedésére, de biztos vagyok benne, hogy Isten Lelke ma is csodákra képes. Az apadás, a lemorzsolódás, a közömbösség ellenére az evangéliumot kell hirdetnünk és megélnünk naponként, ebben kell állhatatosan kitartanunk, mert az új nemzedék is meg kell ismerje Isten szeretetét Jézus Krisztusban.

Isten az erőm

Az előző részben a Bírak könyvével kezdtünk közelebbről ismerkedni. Legfontosabb kérdésünk az volt, hogy mit is értünk a *bírak* fogalmán a Szentírásban, és hogy milyen okok miatt kellett rendszeresen színre lépniük a választott nép életében. Azt a kérdést is megfogalmaztuk, hogy vannak-e saját életünknek ilyen bírái. Ha nincs is pontos válaszunk ez utóbbi kérdésre, Izrael bíráinak történeteit tanulmányozva talán közelebb kerülhetünk e titok nyitjához.

Othniel az első bíra, aki színre lép a Szentírásban. Időrendben ő az első kisbíra, akiről kevés, de annál izgalmasabb információk van. Nem tudjuk, hány éves lehetett, amikor bíraként színre lépett, de Józsué könyvéből megtudjuk, hogy részt vett a honfoglalásban és az azzal járó harcokban. Ha rá gondolunk, könnyű elképzelni egy kora középkorú vagy középkorú családapát, aki megjárta a hadsereget és az idegen népekkel folytatott háborút, és talán semmilyen más vágya nincs már, csak hogy letelepedjen és békés életet teremtsen családjának. De – mint a hollywoodi filmekben – ezt mégsem teheti meg, mert a külső körülmények más fordulatot hoznak életébe. Még egyszer, utoljára, vállalnia kell a harcot.

FURCSA EGY HELYZET

A honfoglalás utáni külső és belső állapotok azt mutatták, hogy Izrael népe bár letelepedett az ígért földjére, de célját nem tudta maradéktalanul megvalósítani. Józsué halála után ugyanis még mindig éltek olyan idegen népek Kánaán területén, amelyeket nem sikerült sem kiirtani, sem véglegesen elűldözni. Furcsa egy helyzet – gondolhatnánk magunkban, de a Szentírás tanúsága szerint ebben is Isten akarata érvényesült.

Isten megígérte, hogy a mózesi szövetséget soha nem fogja felbontani, de csak abban az esetben, ha az ígért földjén élő népekkel a választott nép semmilyen közösségre sem lép. A választott nép pedig, mint már oly sokszor, ismét elbukott. Igaz ugyan, hogy Józsué egész életében nem szegték meg az Úrral kötött szövetséget, a halála után azonban a körülöttük élő idegen népek vallása és kultúrája felé fordultak. Ezzel pedig újra keserűséget okoztak Istennek, aki ez alkalommal az intés és a fegyelmezés új for-

máját alkalmazta a népen: meghagyta ezeket a népeket, hogy szüntelen kísértsek Izraelt, hogy lássa, megtartja-e a nép az Úr útját. A választ mindannyian ismerjük: nem, sajnos többnyire nem. Ugyanígy ismerjük ennek következményeit is.

A FELELŐSSÉG KÉRDÉSE

A Szentírás ezen lapjait forgatva azonban egy érdekes kérdés fogalmazódhat meg bennünk, amely tanulsággal is szolgálhat sokunk számára. Éspedig: *Az Úr tervelte ki az egészet, az idegen népek álltak bosszút a hódításért, vagy a választott nép okozta saját magának a bajt?*

Egy párhuzammal élve: tegyük fel, hogy hazudok egy helyzetben. Ez a hazugság pedig idővel kiderül, és emiatt még kellemetlenebb helyzetben találom magam, mint amiből a hazugsággal menekülni próbáltam. Gondolhatom-e azt, hogy Isten akarata volt, hogy én abban a pillanatban hazudjak? Természetesen igen, ha elfeledkezem arról, hogy Isten maga az igazság, és sem igazsága, sem igazságossága nem tűrheti el a hazugságot. Következésképpen nem lehet az Ő akarata az a bűn, amelyet elkövettem.

Védekezhetem-e azzal, hogy én nem akartam hazudni, de valaki addig beszélt és győzködött, amíg rávettem? Természetesen igen, hisz már a gyermeki értelem is nagyon jól tudja, hogy árulkodással és ujjal mutogatással lehet a felelősséget a leggyorsabban elhárítani. Azonban nemhogy az isteni, de még az emberi jogalkotással szemben sem állna meg kísérletem. Lehet, hogy egy ilyen védekezéssel elérném azt, hogy azt a bizonyos személyt felbujtómnak tekintsék, azonban a saját tetteim emberi és erkölcsi felelőssége alól így sem szabadulhatnék meg. Tehát ha valami egyebet ki nem talál-

lok, semmiképp sem úszom meg a büntetést és az ebből való okulás lehetőségét.

VISSZAESÉS

Nos, nagyjából ehhez hasonló helyzetben volt Izrael népe is, amikor tettei következményeként az edomita király fennhatósága alá került. Mekkora tanulság lehetett ez a nyolc év szolgaság (vö. Bír 3,8) annak a népnek, amely hódítóként érkezett erre a vidékre, és amelynek élő tagjai idegen elnyomást soha nem tapasztaltak? Hogyan lehet megélni és értelmezni egy ilyen helyzetet? Mit érezhet az az ember, akit Isten egyszer már megszabadított, de saját vágyai és életvitele még nagyobb nyomorba sodornak, mint amiben azelőtt volt? Azt hiszem, ugyanazt, mint az az ember, aki már legalább egyszer leszokott a dohányzásról vagy az alkoholoról, esetleg megszabadult a drogok rabságából, aztán egy idő múlva mégis visszatért káros szokásaihoz, hogy azzal szembesüljön: elvesztette barátait, családját, egészségét... Mit lehet egy olyan helyzetben tenni, amibe így belerángatjuk saját magunkat, és amely miatt így szembesülünk saját kudarcunkkal és tehetetlenségünkkel?

Valószínűleg ugyanazt, amit Izrael gyermekei is tettek: az Úrhoz kiáltottak segítségül (Bír 3,9). Az Úr pedig, aki soha nem felejt el szeretni, és aki mindig reméli, hogy az ember képes tanulni a saját hibáiból, szabadítót támasztott Othniel személyében. Othniel pedig nemcsak megszabadította a népet az elnyomó hatalom uralma alól, hanem bíraként a következő negyven évre békét is teremtett a térségben (Bír 3,11).

ISTEN ADTA ERŐ

Othniel neve magyarra fordítva azt jelentené: Él (azaz Isten) az erőm. Ez pedig kettős formában is értelmet nyer tettei és a történelmi események kontextusában:

Isten az erőm, mert Isten nélkül sem népem szabadítója nem lehetnék, sem negyven éven keresztül nem lettem volna képes népet hűségesen szolgálni és ezzel békét teremteni és sebeket gyógyítani a tépett lelkeken;

Isten az erőm – ez az a lecke, amelyet a népnek meg kell tanulnia Othniel vezetése alatt.

Végző soron mi magunk is eszünkbe veshetjük: Isten az erőm. Remélhetőleg sokunknak van legalább egy olyan áldott ember az életében, akin keresztül ez tükröződik: Isten az erőm. Erre a bizonyosságra ugyanis újra és újra szükségünk van. Hiszen gondolhatnánk, hogy egy szép szabadulástörténetnek az a vége, hogy soha többé nem lesz szükség szabadítóra. Azonban az a tény, hogy Othniel csak az első bíra, akinek története meg lett örökítve a Szentírás lapjain, egész másra enged következtetni...

A folytatás tehát óhatatlanul következik.

PÓTI EDUÁRD-JÁNOS

Világimanap 2025 – Cook-szigetek

„Magasztallak téged, mert csodálatosan megalkottál” (Zsolt 139,14)

Ebben az évben a messzi Cook-szigetek keresztény asszonyai az imavilágnap házigazdái. A Cook-szigetek – 15 sziget, amiből 2 lakatlan – a Csendes-óceánban találhatók. A lakosság mindössze tizenötezer főt számlál, és főként polinéz. Maori nyelven beszélnek, bár a hivatalos nyelv az angol.

A szigetlakó asszonyok a 139. zsoltárt választották az istentisztelet vezérfonalául, a címet a 14. vers alapján jelölték ki: „Magasztallak téged, mert félelmes és csodálatos vagy; csodálatosak alkotásaid.” Csodálatosak alkotásaid, vallják Istenről a Cook-szigetek keresztényei is, és arról tesznek bizonyosságot az istentiszteleten, amelyet összeállítottak, hogy Isten milyen csodálatosan alkotott meg minket és a világot, amelyben élünk. A Cook-szigetek, az ő hazájuk, ez a kis szigetcsoport gyönyörű, Isten tényleg csodálatosan teremtette meg, így látják az ott élők is, nemcsak az oda látogatók, és hálát adnak Istennek.

Az istentisztelet alapját a 139. zsoltár adja. A zsoltár első 18 versét három részre osztották, ezek hangzanak el, és azt az üzenetet emelik ki az egyes zsoltárrészekből, hogy Isten ismer minket, gondoskodik rólunk, és mindig velünk van, mellettünk van. Három különböző korú és hátterű nő története szemlélteti ezeket az üzeneteket. A nők

bizonyosságot tesznek hitükről, arról, amit a zsoltáros is megtapasztalt és leírt. Miközben hallgatjuk a nők történetét, bepillantunk a szigetlakók életébe, kultúrájába is.

A hálaadó és közbenjáró imádságok rávilágítanak, miért hálásak az ottani keresztények, és milyen problémákkal küzdenek. Az imanapon velük együtt imádkozhatunk, értük és egymásért, hiszen láthatjuk, hogy örömeink, gondjaink jórészt közősek, hiába élünk a földgolyó egymástól nagyon távoli pontjain. Újra meggyőződhetünk arról, hogy a keresztény hit összeköt bennünket, bármilyen messze élünk is egymástól.

Az istentiszteleten megtanulhatunk két éneket, amelyeket a házigazdák írtak erre az alkalomra, a saját jellegzetes dallamaikat idézik, meg is hallgathatjuk, hogyan éneklük őket. Mi is énekelhetjük ezeket, a magyar for-

dításnak köszönhetően az anyanyelvünkön. Az imavilágnaphoz tartozik, hogy megismerkedhetünk a szigetek történetével, a maori kultúrával, láthatjuk a gyönyörű, egzotikus tájakat, az ott élők életét, viseletét, szokásait.

Adományainkkal egy Cook-szigeteki és egy itthoni, anyákat és kisbabákat segítő kezdeményezést támogatunk, ezzel is kapcsolódunk egymáshoz. Az anyaság, a család-válás ugyanolyan örömeket és nehézségeket jelent.

A borítókép egy anya-lánya művészpáros alkotása, és bemutatja a Cook-szigetek színes világát. Láthatjuk a szigetet körülvevő tengert, a kenut, amit a polinézek találtak fel, a hatalmas kókuszpalmákat, amelyeknek minden részét felhasználják, a gyönyörű trópusi virágokat, a gazdag virágkoszorúkat és a nők fején a kókuszlevélből font kalapot, amelyet büszkén és természetességgel viselnek, a jellegzetes színes takarókat, amelyeket a nők örömmel készítenek.

Az imavilágnap istentisztelet ezúttal a világ egyik távoli, hihetetlen szépségű tájára vezet bennünket, összekapcsol minket teljesen más kultúrájú keresztény asszonyokkal. Tapasztalhatjuk, hogyan élnek meg a hitüket a világ másik felén, és azt is, hogy Isten igéje hitünk és kereszténységünk alapja, közös kincsünk, erőforrásunk. Az egymásért mondott imádságok, az énekek pedig megerősítenek, gazdagítanak minket is.

SZÁNTÓ JÚLIA

HITVALLÁS ÉS KRISZTUS-PROJEKT

Presbiterképzés az Érmelléki Egyházmegyében

Harmadik presbiterképzési hétvégéjét tartotta 2025. február 8-án, Magyarórádán az Érmelléki Református Egyházmegye a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Presbiteri Szövetsége és a Sárospataki Református Hittudományi Egyetem Presbiteri Népfőiskolája közös szervezésében.

A képzés nyitó áhítatát dr. Geréb Miklós egyházmegyei missziói előadó, tóti lelkipásztor tartotta Pál apostol úrvacsoráról szóló tanítása alapján, emlékeztetve mindenkit, hogy ott van az igazi egyház, ahol az úrvacsorai közösség, ahol aktívan bekapcsolódunk a gyülekezet közösségébe.

Az eddigi alkalmak bibliaismereti előadás-sorozatait felváltotta a hitvallásismeret, melyet dr. Füst-Molnár Szilveszter sárospataki teológiai tanár vázolt fel háromrészes előadásában. Az egyház hitvallása az Isten általi megszólításra adott válasz, boldog bizonyosságtétel; egyaránt ön- és istenismeret; korlát, mely nemcsak behatárol, hanem véd

és kapaszkodót is nyújt. A hitvallásismereti bevezetés mellett a Magyar Református Egyház két hitvallási irata, a *Heidelbergi káté* és a *Második helvét hitvallás* szerkezetének és tanításának rövid ismertetése is elhangzott.

Dénes István Lukács egyházkerületi főjegyző, nagyváradi lelkipásztor *Projektalapú gondolkodás a gyülekezetben* címmel tartott lényegre törő és gyakorlatias előadást. Az egyházi élet minden szintjét megtapasztaló, a nonprofit szervezetek menedzsmentjében is jártas előadó az egyházban, a gyülekezetekben és a diakóniai intézményekben

igencsak szükséges, projektalapú gondolkodás fontosságát emelte ki, gyakorlati tanácsokat is adva. A sokszor megfásult szervezeti életben a projektek tudnak igazán előre vinni, lendületben tartani, hatékonyra tenni. Ehhez elengedhetetlen az alapos átgondolás, a „józan paraszti ész”, a megfelelő ember a megfelelő helyen, a csapatmunka, a nem-halogatás, az, hogy már az aktuális nemzedék megkezdje a munkát a jövő nemzedékek javára. Egyházi projektjeinknek és menedzsmentünknek mindenkor a „Krisztus-projekt”, a „mennyei vezetés” és a missziói parancs keretén belül, annak alárendelve és engedelmeskedve kell maradniuk.

Köszönet ezúttal is a házigazda Magyarórádi Református Egyházközségnek és Mike Pál lelkipásztorunknak a szívélyes és gazdag vendéglátásért.

Isten tegyen bennünket alkalmassá, hogy az Ő Egyházának hitvallástevő szolgálói lehessünk!

OROSZI KÁLMÁN

Matuzsálemi kor

Még mondja valaki, hogy – színházi nyelven szólva – nem Isten életünk dramaturgia (forgatókönyvírója). Ugyanis ez az írásom születésnap megemlékezésnek indult, s nekrológgal (elhunyt életét és munkásságát méltató cikk vagy beszéd) ötvöződött.

Egy nappal özv. Szász Józsefné halála előtt – vasárnap délután – Ecsedi Árpád, a gyülekezet lelkipásztora imádkozott betegágyánál, Csendes Lajos polgármester pedig a helyi közösség tiszteletét tolmácsolta a családnak.

Özv. Szász Józsefné Ladányi Mária – a család Mari nénije – február 3-án betöltötte 100. életévét, s ugyanezen a napon visszaadta életét Teremtőjének.

1925. február 3-án Koltón született. Családjának nyolc gyermeke közül elsőként. Életútja a falusi egyszerű családok gyermekeinek szokványos pályáját járta be. Néhány osztályt elvégezve megtanulta a betűvetést, számolást, s már zsenge korban meg kellett fognia a munka végét a népes családban. Aztán elkezdte a családalapítást. Négy fiúgyermeknek adott életet, s tisztelességgel – tisztességre – nevelte őket. Ahogy éveinek, évtizedeinek száma gyarapodott, jöttek az unokák – heten –, dédunokák – kilencen. De a halottai száma is növekedett. Eltemette férjét, három fiát, két menyét, a nyolcból öt testvérét. Testileg, szellemileg is egyre „fogyatkozott”. Még életben lévő legkisebb fia és menyé ápoló szeretetétől körülvevé várta teremtő és gondviselő Istenének hazahívó szavát.

Ezen rövid életrajzi vázlat után szeretnék még néhány gondolatot megosztani a tisztelt olvasókkal.

Csodálatos a mi magyar nyelvünk, ezért is nehezen tanulható. Rokon értelmű szavaink párjukat ritkítják. Csupán néhány példa az életkorban előrehaladottakra nézve: idős, öreg, vén (általam nagyon kedvelt jelző), aggastyán, (manapság divatos) szépkorú (nem is szerepel a Magyar értelmező kéziszótárban), végül, de nem utolsósorban matu-

zsálemi korú. Ez utóbbi kormeghatározást többnyire a kilenc vagy ennél több évtizedet megért személyekre vonatkoztatják. (Az elnevezés, Matuzsálem – Methusela – bibliai pátriárka nevéhez köthető, aki 1Móz 5,27 szerint 969 évet élt.)

A korfán nagyon ritka az ilyen előfordulás. Amikor a koltó-katalini református egyházközségről írt könyvem összeállítottam, a népmozgalmi adatokban – a rendelkezésre álló forrásokból – mindössze három személyt sikerült kimutatnom: Szent János, élt 102 évet, Tar Andrásné Pál Erzsébet, élt 106 évet, valamint Bartha Anna, öreg Bentze András özvegye, aki 106 éves korában, 1857. május 5-én hunyt el. Haláláról a következő feljegyzés szerepel: „Oly hosszas idő alatt az Isten igen kevés betegséggel látogatott, s most végülis az elgyengülés következtében szenderült át a jobblétre”.

Különösnek tartom, hogy manapság milyen erőfeszítéseket tesznek az élettartam meghosszabbítására, külön üzletág épül reá. Mégis ritka a matuzsálemi korú, ugyanúgy, mint régebben. A magyarázatot abban látom, hogy nem akarják tudomásul venni az emberi élet determináltságát (meghatározottságát), „mert a kiszabott esztendőket letelnek, és én útra kelek...” (Jób 16,22).

Ebből adódóan nem feltétlen az élet hosszára kell összpontosítani, hanem a minőségére. Mi az, ami azt kiegyensúlyozottá, értelmessé, céltudatosá – s még sorolhatnám a példákat – teszi. Nem beszélve az egymáshoz való viszonyról életünk folyamán.

Ezen a ponton jön be egy újabb olyan gondolat, amit a kedves olvasókkal meg kívánok osztani: szülő és gyermek viszonya.

Ahogy már az előbbiekben jeleztem, a fizikailag, szellemileg kritikus helyzetbe került, elaggott édesanyát a még életben levő fiúgyermek és családja példásan gondozta. Ebből adódóan megrendítő azokra az esetekre gondolni, amikor a gyermekeket tisztelességgel felnevelő szülők kiszolgáltatva magukra maradnak, amikor a különféle ellátórendszerekben hosszú várólisták várnak rájuk. Ha törvényben szabályozható a szülő és gyermek viszonya, ennek fordítva is működnie kellene, a gyermek és szülő viszonyában. Ne elsősorban „állami feladat” legyen az idős, megfáradt, beteg szülő gondozása, hanem gyermeki kötelesség is. Egyébiránt a Szentírás is több helyen erre buzdít. Temetések alkalmával gyakran hangsúlyoztam, virágot vinni a szülő sírjára dicséretes, de az életükben átnyújtott szál virág többet jelent. Vagy éppenséggel egy simogatás, egy jó szó.

Szomorú, de találkoztam olyan esettel, amikor lelkipásztor gyermek idős szüleihez méltatlan módon viszonyult. A felvetett gondolatok jegyében érdemes megszívlelni az ideai imahét 8. napja elmélkedésre ösztönző három szempontját:

A szeretet lesz Isten országának valósága. A szeretet konkrét cselekedetei teszik jelenvalóvá életünkben az Országot.

Az Isten országa iránti várakozásban élve a mai világban hogyan adhatjuk jeleit az eljövendő Országnak?

Arra kaptunk elhívást, hogy legyünk készen az Úr második eljövételére. Hogyan készülünk reá?

VARGA KÁROLY

Házasság hete Szamos-negyeden

Simon János Miért mondunk anyósvicceket? azaz lojalitáskonfliktusok a házasságban címmel tartott érdekesítő előadást február 11-én a szatmárnémeti Szamos-negyedi református gyülekezetben, a házasság hete programsorozat keretében.

Az előadás előtt Maior Erneszt helyi lelkipásztor köszöntötte a jelenlevőket a Préd 4,12b versével: „A hármasság fonál nem szakad el egyhamar.”

Majd Simon János kolozsvár-bulgáriate-

lepi református lelkipásztor, teológiai tanár tartott előadást a házasságban előforduló lojalitáskonfliktusokról. A Szamos-negyedi gyülekezet ifjainak szolgálata tette színesebbé az alkalmat.

„Hálásak vagyunk az alkalomért. Köszönjük a fiatalok dicsőítő szolgálatát! Köszönjük előadónknak, hogy elvállalta a megbízást!” – mondott köszönetet a helyi lelkész.

Az előadás megtekinthető egy ideig a gyülekezet Facebook-oldalán.

VARGA TAMÁS

II. KRISZ expó Magyarkéken

(Folytatás az 1. oldalról)

A nap moderátora Mikló István Boldizsár nagyszalontai lelkipásztor, a KRISZ egyik ifimunkában edzett tanácsadója volt, az esemény helyszíne pedig a magyarkéci Fészek gyülekezeti központ. Mintegy harmincan gyűltek itt össze egyházunk püspöke, Bogdán Szabolcs János védnöksége alatt: a KRISZ elnöksége, egyházkerületünk generális direktora és missziói előadója, az egyházmegye ifjúsági előadói, a szövetség munkáját támogató tanácsadói csoport tagjai, valamint az ifjúsági szervezet meghívottjai: az erdélyi IKE és a Közép- és kelet-európai exodus ifjúsági egyesület képviselői.

Főpásztorunk bevezető áhítata után Vékony Zsolt József egyházkerületi ifjúsági előadó, KRISZ-elnök éves beszámolója hangzott el. Ebben erőteljes hangsúlyt nyert a hála mindazért a fejlődésért, amit Isten kegyelme tett lehetővé a szervezetnek, és azért az egységért, ami az ifjúsági munkában hangsúlyosan munkálkodók között kialakult.

Ezután Nagy Tibor KRISZ-alelnök vette át a szót, és felvezette a szervezet új főmunkatársának, a frissen hivatalába helyezett ifjúsági koordinátornak, Ádám Zsoltnak a bemutatkozását. A Kerület vezetősége által jóváhagyott munkakör ismertetése után egy nagyon bensőséges pillanat következett: közös áldáskérésre és imádságra kapaszkodtak össze a résztvevők, hogy biblikus módon,

ahogy annak idején az ifjú Timóteust bocsátották ki a presbiterok a szolgálatba, kézzel imádkozzanak fiatal testvérükért és kérjék együtt az Urat arra, hogy Ő legyen ebben a szép és nehéz hivatalban az ő kiapadhatatlan erőforrása.

Ádám Zsolt fiatal és dinamikus lelkész, aki a gyülekezeti munkát hagyja ott ezért az új feladatkörért. Bemutatkozásában beszélt elhívásáról, arról, hogy Isten hogyan készítette elő minden irányból azt, hogy ő ezt a szolgálatot végezze.

A folytatásban panelbeszélgetés következett az egyházkerületben folyó ifjúsági munka jelenéről és jövőjéről, tervekről, vállalkosságokról, kihívásokról, püspökünk tevékeny részvételével.

Majd a nap újabb ünnepélyes mozzanatához érkeztünk. A KRISZ szeretne évente elismerésben részesíteni olyan ifjúsági munkásokat, akik meghatározó módon vesznek részt ebben a szolgálatban. Idén első alkalommal olyan „veteránokat” tüntettek ki egy oklevéllel, akik több évtizede aktív ifjúsági munkát végeznek: Jobb Domokost, Mike Pált, Mikló István Boldizsárt, Nagy Tibort és Szakács Zoltánt.

Jócskán a délutánban ért véget a II. KRISZ expó, azzal a bensőséges érzéssel, hogy Jó Kezekben jó irányba tartunk. Királyhágómelléken. Krisztusban. Közösségben. Az ifjúság szolgálatának évében.

MIKE PÁL

A Bihari Református Egyházmegye gondnokainak találkozója

A gondnokok, főgondnokok találkozóját azzal az elsődleges céllal szervezte meg a Bihari Református Egyházmegye Presbiteri Szövetsége február 15-én, hogy jobban megismerhessék egymást, egymás munkáját, és javaslatokkal, ötletekkel szolgáljanak a jobb és hatékonyabb munkavégzéshez.

A mintegy hetven résztvevő hat kistérségből gyűlt össze a nagyvárad-réti református templomban. A közös együttlét Filep Attila Csaba esperes nyitó áhítatával kezdődött. Igemagyarázatát a Luk 5,1–11 igeverseire, egy tulajdonképpen elhívás-történetre alapozta.

Kevés szebb és izgalmasabb történet létezik, mint az, hogy valakit elhív Jézus Krisztus a vele való kapcsolatra, a követésre. Szépek ezek a történetek, mert Jézus szeretete és jósága mutatkozik meg bennük az ember sokféle rútsága közepette. Izgalmasak, mert a legváratlanabb fordulatokkal bírnak; nincs két egyforma elhívás – nemcsak az Újszövet-

ségben, hanem a közöttünk jelen levő Jézust követők, azaz keresztyének életében sem. Az idézett rész arra hív minket, hogy legyünk részeseivé az egyik első tanítvány, Simon Péter elhívásának.

Az igemagyarázat után elsőként Vasil István, az egyházmegyei presbiterszövetség elnöke, majd Garnai Sándor, az egyházmegye főgondnoka köszöntötte a jelenlevőket. A főgondnok rávilágított a szolgálat fontosságára, arra, hogy minden presbiternek, egyházi szolgatévőnek hűséggel, alázattal kell végeznie a rá bízott feladatot, azt, amire az Úr elhívott bennünket.

A Bihari Református Egyházmegye Presbiterszövetségének elnöksége javaslatot tett a gondnokok találkozóján az egyházkerületi presbiter díj odaítélésére. Az elnökség Garnai Sándor egyházmegyei főgondnokot javasolta, s ezzel a jelenlevők is egyetértettek.

A bihari egyházmegye presbiterszövetsége konferenciájának a bihari gyülekezet ad majd otthont május 10-én.

A találkozón Tóth Ágnes *Nem kopog senki a vers falán* című legújabb verseskötetét is bemutatták. Szűcs László várad magyar költő, újságíró, szerkesztő, az Újvárad folyóirat főszerkesztője, a Magyar Újságírók Romániai Egyesületének (MURE) elnöke bemutatta a költőnő életútját, majd Stéfán-Bodor Mária, a Lilliput Társulat művésznője verseket olvasott fel Tóth Ágnes kötetéből.

A sikeres együttlét záró áhítattal, majd szeretetvendégséggel ért véget.

TÓTH ZSIGMOND BÉLA

Rácz Károly: Egy elhivatott lelkipásztor emlékezete

Közeleg Rácz Károly elhunytának századik évfordulója. A fáradhatatlan lelkipásztor a szapárfalvi temetőben nyugszik. Sírfelirata: „Rácz Károly református lelkipásztor. Megh. 1925. márc. 1. Élt 82 évet, amiből lelkési szolgálatban Szapárfalván 42 évet, összesen 57 évet töltött. – Eltétetett nekem az igazság koronája (2Tim 4,8.)”

Rácz Károly sírhelye gondozott, neve hallatán ma is fejet hajtának a hívek. Egyházatya-ként ő volt Szapárfalva jogi tudással bíró védelmezője, az egyházközség templomépítője, a hitvallásokhoz ragaszkodó teológus. Rácz Károly derék egyháztörténész és igehirdető volt, ma is példakép.

Debreczeni István annak idején így méltatta a Királyhágómelléki Egyházkerület részéről: „Rácz Károly szapárfalvai lelkipásztor, a lelkési kar egyik legöregebb tagja, március hó 1én rövid ideig tartó gyengélkedés után elhunyt. Még meg sem száradt a nyomdafesték lapunk legutóbbi számának egyik közleményén, melyben beszédeinek kiadót kerestünk, mikor már ő eltávozott közülünk, s e felhívást meg sem láthatta. Ha nem tudnánk többet róla, már ebből is megalkothatnánk lelki képét magunknak. Dolgozni és lelke darabjait közkinccsé tenni igyekezett még 82 éves korában is. Személy szerint én sem láttam soha, de régóta itt élt lelkemben, mint egyházáért s egyházi irodalmunkért olthatatlan lelkesedéssel munkálkodó hű szolgája az Úr Jézus Krisztusnak. Azokból a levelekből pedig, melyekkel fel-felkeresett, egy melegsívű és megbecsülő testvér szeretete sugárzott felém.”

EGYHÁZTÖRTÉNET-ÍRÓ ÉS LAPTULAJDONOS

Nem áll módomban irodalmi munkásságát összefoglalni, sem jellemezni, de történetírói működéséről lehetetlen meg nem emlékezni,

folytatja Debreczeni. Már ifjú korában kiadta Sinai Miklós tragikus sorsú püspök naplójegyzeteit. Később, gyoroki lelkész korában, megírta a zárandi egyházmegye történetét. De talán legjellemzőbb rá, hogy megalapította, szerkesztette, legtöbbször maga írta és adta ki a *Szabad Egyház* című lapot, s nagy áldozattal jelentette meg. Utóbb már csak időnként, amikor anyagi ereje megengedte. Bár előfizetői alig voltak, ő a pártolás teljes hiánya, minden közönyösség és ellenszenv dacára is megjelentette. Nem érthette meg, hogy beszédeinek egy részét közrebocsássa, de őszintén óhajtjuk, hogy e vágya teljesülhessen.

HÚSÉGE ÉS SZOLGÁLATA

Ötvenhét évet töltött a lelkési pályán, ebből negyvenkettőt Szapárfalván. Temetése március 3-án volt. Haláláról az egyháztanács gyászjelentést adott ki, amelyet Pál apostol e szavaival kezdett: „Az Úr mellettem állott és engemet megerősített, hogy én általam hinnének az evangélium prédikáltatásának.” (2Tim 4,17.)

Kolozsváron is gyászolták, László Dezső a *Református Szemlében* búcsúztatta. Csodálták hűségét és szívósságát. Tudós pályafutás helyett pásztor lett, misszionárius. Az igében

való elmerüléséből gazdag igehirdetői szolgálat bontakozott ki. Vigasztalta népét, miközben maga is vigasztalásra szorult: fiatalon elvesztette első feleségét és két gyermekét. Az Úr még erősebbé tette.

„Külföldön jobban észrevették, mint mi itthon” – állapítja meg László Dezső. Szerinte Rácz Károly boldog volt, amikor élete utolsó évében egy hollandiai intézet tagjává választották. Élete befejezett és áldott volt, üttörés és példaadás.

Hollandiában Sebestyén Jenő közölte a szomorú hírt a *Hongaarsche Heraut* szerkesztői rovatában. Diákkori peregrinációjából megemlíti, hogy pénzsűke miatt hogyan jutott Elberfeldig, és miként került a gyülekezet tudós, lelkésze Kohlbrügge hatása alá.

RÁCZ KÁROLY ÖRÖKSÉGE

Rácz Károly halálának századik évfordulója egyházunk számára lehetőséget kínál életművének ismertetésére és ama korszak vallásosságának vizsgálatára, amelyben a heidelbergi káté tanítása a megtartás eszközét jelentette. Áttekintésünket a kortársak mértékadó véleményére építettük, részünkről pedig jelezzük, hogy szorgalmasan kutatjuk az életútját.

A késői dokumentumok közül például szívesen mutatjuk fel Rácz Károly munkásságának egyik kézzelfogható eredményét, a Vásárhelyi János-féle, Kohlbrügge nyomán egybeszedett 1947-es kiskátét. Megnyilvánulásában a hitvallásos megújulás, az újreformátori teológia hazai előhírnökét látjuk. Cikkekkel, kiadványokkal és előadásokkal szeretnénk tisztelni emléke előtt.

A végvári vitézek módjára szolgáló lelkipásztoraink és tanítóink megbecsülésére tudatosan buzdítunk.

DR. HERMÁN M. JÁNOS

Vidám farsang Szatmár-Kültelken

Második alkalommal rendezték meg a télbúcsúztató és közösségépítő eseményt a Kültelki Református Egyházközségben. A kicsinek bizonyuló díszterem az alakoskodóknak köszönhetően megtelt nevetéssel, vidámsággal és jókedvvel.

Farsangi mulatsághoz illően természetesen nem hiányoztak a jelmezek sem, ezeket az „aprónépek” öltötték magukra. A jelmezbe öltözött gyerekek mókás versekkel és énekekkel örvendeztették meg az eseményen részt vevőket. A nőszövetség és presbitérium tagjai nagyon jó ötletgazdák és szervezők voltak, a munkából már ősszel alaposan kivették a részüket, amikor káposztát savanyítottak közösen a gyerekekkel. Most ebből 760 töltelek került előbb a fazékba, majd az asztalra. A díszteremben és udvaron a terepet a szorgos férfikezek készítették elő,

tottak közösen a gyerekekkel. Most ebből 760 töltelek került előbb a fazékba, majd az asztalra. A díszteremben és udvaron a terepet a szorgos férfikezek készítették elő,

míg az ifjak és konfirmandusok „Birinéne” kiszababuról és annak máglyájáról gondoskodtak. Utóbbiak beengedték az udvarra a „pujaszedőt”, aki targoncában vitte volna el a rosszkedvűeket, ha talált volna ilyet, de feltűnt a magát álcázó hólapát, partvis és seprű is. Így a műsor végén mindenki felkapta a kabátját – Juliánna enyhe csípős, de napos időt hozott –, és az udvaron körbeállták az elkerülhetetlen sorsát váró kiszababut, az pedig igen gyorsan elégett, hirdelve, hogy a télnek is hamarosan vége lesz, és érkezik a kikelet. A közös együttlét a töltött káposzta, a szülők és nagyszülők által sült fánk és sütemény elfogyasztásával ért véget.

ILONCZAI ZSOMBOR

Megjelent a 2025-ös imaheti olvasókönyv

A Nagykárolyi Református Egyházmegye kiadásában idén is megjelent az imaheti olvasókönyv, mely igemagyarázatokat és imádságokat tartalmaz. A kiadvány címlapján a magyarországi református templom látható, benne pedig konfirmációkról és vakációs bibliahetekről készült fotókat nézhetünk meg.

Az idei imahét vezérgondolata a „Hiszed-e ezt?” kérdése, melyet a Jn 11,26 igeszakasz ihletett. Az imahét témáját az Észak-Olaszországban élő bosei ökumenikus közösség tagjai állították össze. Ők figyelembe vették, hogy ebben az esztendőben emlékezünk az 1700 évvel ezelőtti niceai zsinatra, az első egyetemes zsinatra, melyet a Konstantiná-

poly melletti Nikaiában tartottak Kr. u. 325-ben. Ez a megemlékezés egyedülálló alkalmat nyújt a keresztyének közös ünneplésére.

Az imahét igei üzenetei lehetőséget kínálnak a különböző felekezetűek számára, hogy figyelmüket a közös örökségre irányítsák, és mélyebben belemerüljenek abba az istenhitbe, amely minden keresztyént egyesít. Ennek elmélyülésében nyújtanak segítséget azok az igemagyarázatok, melyeket Balogh Enikő, Bencze-Kádár Bertold, Bíró Kitti Odett, Erdős Csaba, Forró Csaba, Kása Szabina Brigitta, Kátai Tibor és Tukacs József fogalmaztak meg. Az igehirdetők az üdvtörténet szempontjából lényeges eseményeken vezetnek keresztül minket.

SEBESTYÉN ELEK ELŐD

FRICSKA – A bölcs szív

Néhány évvel ezelőtt hallottam egy középiskolai tanárnőről, aki kiosztotta az osztálynévsort azzal a feladattal, hogy a nevek mellé írják oda, amit a legjobban szeretnek, csodálnak társaikban.

A tanárnő összesítette a válaszokat, majd szétosztotta közöttük, így mindenki megtudta, mi az a huszonhat jó dolog, amit az osztálytársai írtak róla. Oly sok szépet és jót fedeztek fel egymásban, hogy csak mosolyogtak, szóhoz sem tudtak jutni az örömtől.

Néhány évvel később rettenetes hírt közölt az egyik volt diák édesanyja: Robert elesett a háborúban. A temetésen Robert barátai és volt középiskolai osztálytársai is beszédet mondtak. A szertartás végén az édesanya átadott a tanárnőnek egy viharvert papírlapot. Elmondta, hogy ez azon tárgyak egyike, amiket Robert zsebében találtak. A rongyosra olvasott papiros az a lista volt, amelyet a tanárnő állított össze.

A tanárnő nagyon meghatódott.

Ennek láttán egy másik volt osztálytárs, egy lány is elővette a saját gondosan összehajtogatott papírlapját, és elmondta, hogy ő is mindig magánál hordja. Egy harmadik diák elmesélte, hogy az ő listája bekeretezve függ a falán, egy következő pedig azt, hogy a felsorolást még az esküvői fogadalma szövegébe is beépítette.

Ez a tanárnő annak idején arra ösztönözte a gyermekeket, hogy vegyék észre a jót egymásban, de nem is sejtette, hogy ezzel maradandó nyomot hagy a szívükben

JACK KORNFIELD

	JÁROM	SZINTÉN NE	HALASZTÓDIK	LENMAG!	NANOSZEKUNDUM	
1						A
ELŐTAG: FÖLD				SZATMÁRI RENDSZÁM		
TERÜLET JELE		ALULRA		KUTYA	RÓMAI EGYES	
HÚSVÉT KÖZEPE!		GRAMM			HATÁROZÓ-RAG	
	2	RITKA, BIBLIAI NŐI NÉV (MÁRC. 22)	SVÉDAUTÓ-JELZÉS AUTÓJEL ÍRORSZÁG	ÁZSIAI SIVATAG TROMF		SPANYOL BRÁVÓ
FINOM ÉTOLAJ				KÖR ÁTMÉRŐJE	JAPÁN TÁBLAJÁTÉK	
TÜZHELY SÜTŐJE			ALBÁN FOLYÓ	RADON VEGYJELE	MENET-SZÁM JELE	
	T		RÓMAI EZER		HOSSZÚ-SÁG JELE	
					LITER	
					FOLYADÉK	

Segítségre van szüksége vagy segíteni szeretne?

Hívjon bizalommal hétfőtől péntekig 15-20 óra között!

TELEFONOS SZERETETSZOLGÁLAT
0265 55 55 55

Kolozsvár • 2009
Marosvásárhely • 2011
Nagyvárad • 2021

www.telsz.ro
office@telsz.ro
telsz

HARANGSZÓ

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület gyülekezeti lapja
ISSN 1221-0323

www.facebook.com/harangszó

Felelős szerkesztő: Erdei-Árva István Béla. Tördelőszerkesztő: Petrikó Ildikó. Hírszerkesztő: Varga Tamás Sándor. Korrektor: Megyesi Antónia. Szerkesztőbizottság: Ghitea-Szabó József Levente, Fábián Tibor, Jakó Sándor Zsigmond, Tötös Beáta, Varga Botond, Wagner Erik. Rovatszerkesztők: Bogya Miklós, Csúry István, Kánya Zsolt Attila, Póti Eduárd-János. Szerkesztőségünk postacíme: Nagyvárad (Oradea), Sulyok István utca 9. szám, Bihar megye, irányítószám: 410202. Telefonszámaink: 0765-926.002, 0259-435.386. E-mail: harangszó.ujas@gmail.com Honlap: www.krek.ro, www.facebook.com/harangszó, www.harangszoujsag.wordpress.com. Készült a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Szentzi Kertész Ábrahám Nyomdájában. Felelős vezető: Wagner Erik. A lap terjesztése a lelkes hivatalkon keresztül történik. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkező írásokat rövidített és szerkesztett formában közölje. Meg nem rendelt kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.